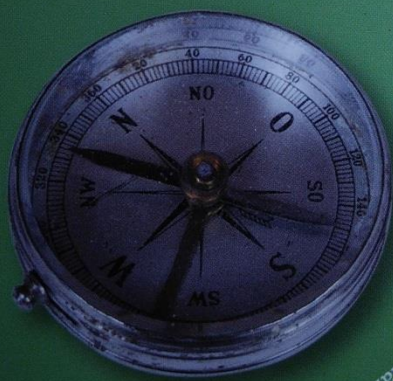

A. W. Tozer

Podmaněn Bohem

Církev získávala či ztrácela svou sílu přesně podle toho, jak se přibližovala nebo vzdalovala mírné víře

PODMANĚN BOHEM – A. W. TOZER

Tuto malou knížku chci s veškerou skromností pokorně věnovat všem poutníkům věčnosti, které nevíra ve věci pozemské přiměla k hledání Boha a pokladů, jež nepomíjejí.

Předmluva...

Aby se církev druhé poloviny tohoto století uzdravila ze zranění, jež utrpěla: polovině první, musí se objevit nový druh kazatele nikoli charakteristický vládce synagogálního ražení. Ani člověk kněžského typu, který koná své povinnosti, přijímá mzdu a neklade žádné otázky, ani jemně se vyjadřující pastorální postava, jež ví, jak učinit křesťanské náboženství přijatelným pro všechny. Toto, vše bylo vyzkoušeno a shledáno neuspokojivým. Musí se Uprostřed nás vynořit náboženský vůdce jiného druhu. Musí být podoben starodávným prorokům - člověk, jenž uviděl obraz Boha a zaslechl hlas přicházející od trůnu.....

Toto řekl A. W. Tozer. Každé století potřebuje své prorocké hlasy. Muže, které Bůh obdaroval ostrou čepelí k odkrývání pokrytectví, odsuzování kompromisů a k volání po svatosti. Jedním z takových mužů byl A. W. Tozer...

Všichni máme své hrdiny ducha muže víry, jejichž slova či skutky změnily náš život.

Nikdy jsem neměl tu čest, setkat se s Aidanem W. Tozerem osobně, nikdy jsem jej neslyšel kázat, pouze na jedné staré a poškrábané gramofonové desce. Poprvé jsem se s ním seznámil jednoho slunečného odpoledne v Epping Forest, když jsem si začal listovat knize *The Pursuit of God (Následování Boha, čes. vyd. Návrat domů, Praha 2000)*. Účinek byl drtivý. Tozer má schopnost vrhat silné světlo na mnohou nedostatečnost našich duchovních zkušeností. Prohledává hlubiny, v nichž bychom měli prodlévat s Bohem, a směřuje naši pozornost k výšinám nekompromisních očekávání Krále králů, jichž tak hrozivě nedosahujeme.... Cesta ke knize *Podmaněn Bohem* pak již byla krátká.. Tam jsem poprvé v obrysech zahlédl možnost vyrovnat se s Bohem. Ne tak, že bych se před něj postavil, ale jen tak, že pokleknu v přítomnosti Toho, kdo spíše než pouhé přijetí a víru vyžaduje oddanost a poslušnost.

Pokud se pustíte do četby Tozera, čiňte tak se srdcem, jež je otevřeno pokárání i pokoře. Protože z takové odezvy může přijít Boží požehnání a naplnění. Na život některých lidí zůstává jen matná vzpomínka, protože tito lidé nepromluvili dál než ke své době. Slova W. Tozera jsou však stále osvěžující, živoucí a současná. Mnozí zesláblí Boží lidé se ovlivnění myšlenkami tohoto proroka dvacátého století, učí jak znovu vstát a vydat se na cestu. Vždy budu vděčný za jeho službu..

Clivem Calver hlavní, sekretář Evangelikální aliance...

Předmluva autora

Domnívám se, že je téměř nemožné, aby kdokoli znalý Starého zákona usedl k sepsání nějaké knihy, aniž by si s jistým znepokojením nevzpomněl na slova kazatele, Davidova syna, krále v Jeruzalémě: „Nadto pak zbývá, synu můj, říci: Přijmi poučení! Spisování mnoha knih nebere konce a mnohé hloubání unaví tělo.“

Myslím, že můžeme bezpečně říci, že svět byl díky tomuto znavenému výroku ušetřen utrpení obrovského množství bezcenných knih, které by jinak byly napsány. Možná jsme za to moudrému starému králi zavázáni více, než si myslíme. Vědomí o mnoha knihách již

napsaných snad zabránilo spisování dalších chatrných děl. Mělo by však toto vědomí bránit vzniku knih, jež skutečně obsahují pravé poselství pro člověka? Myslím, že ne..

Napsána smí být jen ta kniha, která, poháněna vnitřním tlakem, vyvěrá ze srdce. Pokud se v člověku skutečně takové dílo rodí, je téměř jisté, že bude také zapsáno. Je-li člověk opravdu naplněn poselstvím, nenechá se odradit blazeovanými úvahami. Kniha se mu stává nejen naléhavou, ale i nevyhnutelnou...

Tato knížka o duchovní cestě nebyla „vyrobena“ mechanickým způsobem, zrodila se z vnitřní potřeby. A za cenu nebezpečí, že sám sebe uvedu do pochybné společnosti, hlásím se k svědectví Elíhúa, syna Berakeela Búzského z čeledi Rámovy: „Jsem naplněn slovy, těsno je duchu v mém nitru.“ Elíhú se bál, že nepromluví-li, jistě se rozletí na kusy jak nové měchy - já jeho obavám velmi dobře rozumím. Pohled na malátnou církev kolem mne a nová duchovní síla ve mně společně vytvářejí tlak, jemuž nelze odolat. Ať už kniha dosáhne k širší veřejnosti či nikoli, musí být napsána; pokud ne pro jiný důvod, pak jistě pro neúnosné břemeno v mém srdci. ..

Kromě této otevřené geneze mi ještě dovoluji říci (abych srovnal zdánlivé protiklady), že tato kniha si nečiní nárok na originalitu ani na zvláštní inspiraci přesahující tu, kterou prožívá jakýkoli Kristův služebník. Vnitřní tlak, o němž hovořím, není možná ničím více než napětím vycházejícím ze snahy být dobrý ve špatném světě. Ze snahy ctít Boha uprostřed generace křesťanů, kteří jsou, zdá se, náchylní vzdávat slávu každému kromě Boha...

A co se týče originality, nepoznamenal snad kdosi, že mimo Adama nebyl nikdo úplně původní? Emerson řekl: „Každý člověk je citací svých předků.“ ..Doufám pouze, že tato kniha může přinést správné důrazy ve správný čas. Pokud zde čtenář objeví něco skutečně nového, měl by to docela určitě odmítnout, protože novoty v náboženství jsou jistou známkou falešnosti...

Čtenáři budou na stránkách této knihy bezpochyby nacházet stopy jiných srdcí. A já budu prvním, kdo poukáže na vliv mnoha myslí. Jsou zde citování mistři vnitřního života (jakkoli nedokonale reprezentováni), zbožní učitelé, u jejichž nohou jsem dlouho a s láskou sedával a z jejichž studní jsem čerpal vody s úctou a vděčností. A k Bohu pozvedám své oči, vděčen za muže, kteří mě učili touze po lepších cestách života: za Mikuláše Hermana a Mikuláše Kusánského, za Mistra Eckharta, Fénélonu a Fabera. Tyto muže jmenuji, protože mi pomohli nejvíce. Avšak je mnoho dalších. Mezi jinými zvláštní, a starobylý „John Smith, mistr svobodných umění“, jehož jméno jej činí téměř anonymním a o němž nevím víc, než že jeho styl je podoben lordu Francisi Baconovi, duch jeho slov připomíná čtvrté evangelium a jen jednou uvážlivě vydal několik svých kázání. Jedno z nich se šťastným určením ocitlo v mých rukou díky laskavosti jistého starého misionáře...

Nečiním si nárok na vyšší učenost. Nejsem odborníkem v žádném lidském učení, ani jsem se jím nikdy nepokoušel stát. Přijímám pomoc tam, kde se mi nabízí, a své srdce živím na pastvinách nejzelenějších. Jednu podmínku si však trvale vyhrazuji: můj učitel, jak říká Carlyle, musí znát Boha „jinak než jen z doslechu“ a Kristus mu musí být vším ve všem. Když mi někdo nabízí pouze správné nauky, jistotně při první příležitosti vyklouznu a budu hledat společnost těch, kdo skutečně spatřují tvář Toho, jenž je nádhernou růží ze Šáronu i sněhobílou lilíí. Pomoci mi mohou jen takovíto lidé, nikdo jiný.

Obsahem této knihy je *niterná podstata* pravého náboženství. Chtěl bych ukázat, že pokud budeme znát sílu křesťanské zvěsti, naše podstata musí být proniknuta Tím, kdo za touto zvěstí stojí. Chci ukázat, že Ten, který je vně, se nám musí stát nejnvnitřnějším, že objektivní realita, jíž je Bůh, musí překročit práh naší osobnosti a ubytovat se v samotném jejím středu. K této argumentaci by někdo mohl říci, že se mýlím. Ale jak kdysi podotkl Blake:

„Pokud se mýlím, mýlím se v dobré společnosti.“

Není to snad jen jiné vyjádření slov, která říkají: „Duch je ten, který obživuje, tělo nic neznamena“ (NS)? Podstata pravého vnitřního života je těžištěm Kristova učení a nepochybně se stala hlavní příčinou jeho odmítnutí ze strany farizeů, tak neblaze proslulých a povrchních. Pavel také vytrvale kázal Krista přebývajícího v nitru a historie nám ukazuje, že Církev získávala či ztrácela svou sílu přesně podle toho, jak se přibližovala nebo vzdalovala niterné víře... Je však třeba pronést i varovné slovo. Měli bychom si dát pozor na častý zvyk vkládat důvěru v knihy jako takové. Je zapotřebí rozhodného úsilí mysli, abychom se vymanili z omylu knih a učitelů, kteří končí sami u sebe. Nejhorší, co může kniha křesťanovi způsobit, je, že jej zanechá s dojmem, že z ní získal něco opravdu dobrého; to nejlepší, co může udělat, je, že poukáže na cestu k dobru, které křesťan hledá. Smyslem dobré knihy je stát se ukazatelem, směřujícím čtenáře k pravdě a životu. Nejlépe slouží ta kniha, která se vbrzku stane nepotřebnou, stejně jako je zapomenut ukazatel ve chvíli, kdy poutník bezpečně dorazí do svého vytouženého přístavu. Úkolem dobré knihy je podnítit čtenáře k mravnímu jednání, obrátit jeho oči k Bohu a pohánět jej vpřed. Jiný smysl nemá.

Také by zde mělo být řečeno něco ke slovu *náboženství*, jak bude na stránkách této knihy používáno.

Vím, jak lehkovážně toto slovo mnozí používají a kolika definic se mu dostalo z úst filozofů a psychologů. Abych se vyjádřil co nejjasněji, dovoluji mi podotknout, že slovo *náboženství*, jak je zde používám, znamená veškeré Boží dílo v člověku a veškerou odezvu člověka na toto dílo v jeho nitru. Mám tím na mysli Boží moc působící v duši, jak ji jednotlivec poznává a prožívá. Avšak toto slovo má ještě jiné významy. Někdy označuje nauku, jindy křesťanskou víru nebo křesťanství v jeho širokém smyslu. Je to dobré a biblické slovo.

Pokusím se je používat s opatrností, ale dovolávám se čtenářovy dobré vůle k odpuštění nedostatků, s nimiž se setká mnohem častěji, než by si přál...

Není možné cestovat na jih, aniž bychom se obrátili zády k severu. Nemůžeme sázet, dokud jsme nezorali, ani se hnout kupředu, aniž bychom odstranili překážky na cestě. Také je třeba očekávat, že se zde příležitostně objeví trocha jemné kritiky. Cítím jako svou povinnost oponovat čemukoli, co stojí v cestě duchovnímu vývoji. Je však téměř nemožné něčemu oponovat a současně nikoho nezranit. Vždy tomu bylo tak, že čím je omyl upřímnější, tím nebezpečnější a složitější je jej napravit.

Ale vše postoupím zkoušce Slova a Ducha. Ne pouze Slova, ale Slova i Ducha. "Bůh je Duch," řekl náš Pán, „a ti, kdo ho uctívají, Ho musí uctívat v duchu a v pravdě." *Zatímco je zcela nemožné mít Ducha bez alespoň nějaké míry pravdy, je bohužel možné mít pouhou Skořápkou pravdy bez Ducha. Naší nadějí je, že se nám dostane Ducha i pravdy v plné míře.*

Věčná kontinuita

Jozue 1,5

Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou...

Absolutní prioritou Boha v jeho vesmíru je pravda, oslavovaná jak ve Starém," tak v Novém zákoně. Prorok Abakuk s nadšením zpíval: „Cožpak nejsi odpradávná, Hospodine, svatý Bože můj?“ Apoštol Jan to vyložil pečlivými slovy hlubokého významu: „Na počátku bylo Slovo a to Slovo bylo u Boha a to Slovo bylo Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno vzniklo skrze ně a bez něho nevzniklo vůbec nic, co je“ (NS).

Nelze ani dostatečně zdůraznit, jak nezbytná je tato pravda pro správné myšlení o Bohu a o nás samotných. Je to pravda známá každému, je to společné vlastnictví všech nábožensky smýšlejících. Ale právě z důvodu, že je to pravda tak obecná, má pro každého z nás jen malý význam. Potkal ji smutný osud toho, o čem Coleridge píše: „Pravdy, ty nad jiné vznešenější a pozoruhodnější, jsou až příliš často považovány za *natolik* pravdivé, že ztrácejí veškerou sílu pravdivosti a leží bezvládně v ubytovně duše, těsně vedle lože nejpopovrhovanějších a nejrozšířenějších omylů.“ Nejnáléhavější Boží věc se stala jednou z oněch „bezvládných“ pravd. Přeji si učinit co možná nejvíce k její záchraně ze zanedbaného stavu, do něhož se dostala právě proto, že je tak všeobecně přijímána. Neopečovávané křesťanské pravdy mohou být oživeny jen tehdy, pokud je modlitbou a dlouhým rozjímáním oddělíme od hromady mlhavých představ, kterými je naše mysl přeplněna, a zachováme je pevné a určité v ohnisku své myšlenkové pozornosti...

Skutečnou příčinou všeho je Bůh. Protože je On, jsme i my a všechno ostatní. On je „Tím hrůzu budícím, bez počátku“ On je příčinou sebe samého, plně soběstačný, nezávislý.

Tak to viděl Faber, když psal svůj veliký hymnus k oslavě Boží věčnosti.

*Světlo tvé slávy, ten odvěký jas,
který Tě odívá velebností,
svět ticha a mír a pokoje hlas,
to je Tvé srdce od věčnosti.
Kdo z živých dohlédne kdy konce Tvého díla,
které Tvá Božská moc svým slovem zpečetila!...*

Neprolétněte tyto verše jen jako pouhou poezii. Rozdíl mezi velikým křesťanským životem a kterýmkoli jiným spočívá v kvalitě našich náboženských představ, a právě myšlenky vyjádřené v těch šesti řádcích se nám mohou stát příčkami Jákobova žebříku vedoucím vzhůru, k zdravějším a uspokojivějším představám o Bohu.

Nemůžeme správně přemýšlet o Bohu, dokud jej nevnímáme jako vždy existující *skutečnost* a jako *skutečnost prvotní*. To musel pochopit Jozue. Tak dlouho byl pomocníkem Božího služebníka Mojžíše a s takovým ujištěním přijímal Boží slovo z jeho úst, že Mojžíš a Bůh Mojžíšův, v jeho mysli splynuli. Splynuli natolik, že ty dvě myšlenky od sebe jen stěží odděloval a asociativně se mu v hlavě vždy vynořily společně. Nyní je Mojžíš mrtev, a aby se snad mladičký Jozue nepodlomil pod tíhou zármutku, Bůh k němu promlouvá a ujišťuje ho: „Jako jsem byl s Mojžíšem, budu i s tebou.“ Mojžíš je mrtev, Mojžíšův Bůh je však živý. Nic se nezměnilo, nic nebylo ztraceno. Ačkoli člověk umírá, to, co patří Bohu, neumírá nikdy.

„Jako jsem byl - tak i budu.“ Toto může vyslovit jen Bůh. Výhradně Věčný Bůh může přetrvávat v nadčasovém „JÁ JSEM“ a říci „byl jsem“ a „budu“.

Právě zde poznáváme (a tato myšlenka vzbuzuje údiv a bázeň) základní jednotu Boží podstaty, nepomíjivé trvání jeho neměnného bytí skrze věčnost a čas. Tady začínáme vidět a cítit věčnou kontinuitu. Ať začneme kdekoli, Bůh tam byl první. Je Alfa i Omega, počátek i konec Ten, který je a který byl a který přichází, Všemohoucí. A pokud se pokusíme nahmatat nejbližší hranice myšlenek, kde se představivost dotýká prázdnoty před stvořením - nacházíme tam Boha. Jediným pohledem obsáhne Bůh celou věčnost a pohyb křídel serafů skrze tisíce věků, aniž by svým zrakem po čemkoli pátral.

Dříve jsem považoval podobné myšlenky za bezcenné metafyzické tretky bez praktického významu pro kohokoli, kdo žije v tomto světě. Nyní je nazírám jako pevné a lehce pochopitelné pravdy, které otevírají cestu k nekonečnému dobru. Pokud si hned na počátku svého křesťanského života nevytvoříme správný pohled, může nás to přivést k slabosti a neplodnosti po zbytek našich dnů. Kdybychom pátrali po příčinách své duchovní nezkušenosti, asi bychom zjistili, že tkví především v tom, že v Království poskakujeme jako děti na hřišti. A jako děti žvatláme o všelichems, avšak nechápeme skutečnou hodnotu ničeho..

Moje lidská netrpělivost mě mnohdy žene k přání, aby existovala cesta, po níž by bylo možné přivést moderního křesťana k hlubšímu duchovnímu životu zcela bezbolestně, skrze krátké a snadné poučení. Ale podobná přání jsou marná. Žádné zkratky neexistují. Bůh se nepoddává našemu nervóznímu spěchu ani nepřijímá metody mechanického věku. Bude dobré, když tvrdou pravdu přijmeme již nyní: *člověk, který chce znát Boha, musí dát Bohu svůj čas*. Dobu, kterou věnuje poznávání Boha, nesmí považovat za ztracenou. Musí se cele odevzdat hodinám rozjímání a modliteb. Tak činili svatí starých dob, skvělé společenství apoštolů, zbožné obecenství proroků a věřící svaté Církve ve všech pokoleních. A stejně tak musíme jednat i my, pokud je chceme následovat.

Pak uvidíme Boha v celé jeho jednotě, uvidíme jeho nestvořené bytí ve všem jeho díle a skrze všechny jeho věky. A pochopíme nejen jeho "udělal jsem" a „udělám“, ale také „konám“, právě nyní konám“.

Silná víra vyžaduje, abychom tuto pravdu uchopili pevně, přestože víme, jak zřídka podobné myšlenky pronikají do naší mysli. Ohlížíme-li se zpět, skrze víru vidíme svou minulost naplněnou Bohem. Díváme se dopředu a vidíme, že Bůh naplňuje naši budoucnost. Ale ve svém nyní žijeme bez hlubokých úvah, naše *nyní* není naplněno nikým kromě nás. Tak se proviňujeme jakýmsi dočasným ateismem, který nás vždy na okamžik ponechává ve vesmíru, kde není Bůh, kde jsme samotni. Mluvíme o něm hodně a nahlas, ale v skrytu si myslíme, že je kdesi daleko. A sebe pak vidíme jako ty, kteří mohou vyplnit prázdný interval mezi Bohem, který byl, a Bohem, který bude. Ale jsme opuštěni v letité a nesmírné samotě. Každý z nás je jako malé dítě ztracené na přeplněném místě, a přestože je dítě od své matky vzdáleno jen pár kroků, nemůže ji nalézt, a není proto k utišení. Zkoušíme tedy každý způsob, který náboženství nabízí, abychom ulehčili svému strachu a vyhojili skrytý smutek. Přes všechno úsilí však zůstáváme stále stejně nešťastnými lidmi, kteří jsou v nezměrném a pustém vesmíru zoufale sami...

Avšak přes všechny strach opuštěni nejsme. Náš problém tkví v tom, že o sobě jako o opuštěných *uvažujeme*. Pomozme si z tohoto omylu představou sebe samých, jak stojíme na břehu plynoucí řeky - a na řeku se díváme jako na samotného Boha. Pohlédneme-li proti proudu, vidíme řeku proudící naší minulostí; podíváme-li se opačným směrem, vidíme řeku vtékající do naší budoucnosti. *Ale nyní vidíme i to, jak řeka protéká přítomností*. A naše

dnes je stejné jako naše včera, není to slabší či jiná, ale úplně stejná řeka, nepřetržitý tok, kontinuita, neutuchající a silná na své svrchované cestě do našeho zítřka...

Kdekoli nacházíme původní a opravdovou víru, tam vždy nacházíme i vědomí *Boží přítomnosti*. Svatá Písma jsou protkána ryzími zážitky těch, kteří se s Bohem skutečně a osobně setkali. Bibličtí muži i ženy s Bohem hovořili. Mluvili k němu a slyšeli, jak k nim Bůh promlouvá slovy, jimž mohli rozumět. Dostalo se jim přímého rozhovoru s Bohem a z jejich slov i jednání je cítit pochopení zářivé skutečnosti...

Proroci patřící světu, nevěřící psychologové (slepí hledači pátrající po světle, které není světlem Božím) byli nuceni přiznat, že v hloubce zbožné zkušenosti lze *nalézt pochopení něčeho*, co přesahuje tento svět... Daleko lepší je však *pochopení Někoho, kdo přesahuje tento svět*. Právě toto naplnilo trvalým úžasem všechny, kteří se jako první stali údy Kristovy Církve. Slavnostní radost, kterou raní křesťané zažívali, vyvěrala z plného přesvědčení, že uprostřed nich je On. Věděli, že Majestát se setkává s nimi, pozemskými lidmi. Ocitli se v samotné Boží přítomnosti. A síla přesvědčení, jež po celý život prostupuje všechny myšlenky, síla, jež pozvedá, proměňuje, naplňuje nezměrnou mravní radostí a tryská v písni lidí jdoucích do vězení i na smrt - taková síla je jedním z divů lidské historie, nad kterými žasne svět.

Naši otcové nás učili a naše srdce dosvědčují, jak zázračné je vědomí Někoho tam venku. Proto je pravé náboženství nezranitelné. Mysl je ochráněna i v ostré palbě nepřátel. Lidé, kteří uctívají Boha, jenž je přítomen, se nemusí bát útoků nevěřících. Jejich prožitek je jim vlastním svědectvím, které nepotřebuje ani obranu, ani důkaz. To, co vidí a slyší, překonává jejich pochybnosti a posouvá jejich jistotu za hranice rádobý drtivých argumentů...

Ale i mezi těmi, kdo chtějí být učiteli Slova, jsou mnozí, kteří nerozumějí tomu, co říkají a co dosvědčují, a trvají na „holé“ víře jako jediné cestě k poznání duchovních věcí. Tím mají na mysli suché přesvědčení o spolehlivosti Božího slova (přesvědčení, které, jak si lze všimnout, s nimi sdílí i démoni). Ale člověk, jenž byl třeba jen nepatrně vyučen Duchem pravdy, se proti tomuto zúžení vzbouří a jeho slova budou znít: „Slyšel jsem Ho a viděl jsem Ho. Co je mi ještě do model?“... Protože nelze milovat Boha, který není ničím více než jen chladnou dedukcí z textu. Takový člověk bude hladovět po poznání Boha a po živém vědomí, které přesahuje všechna slova, bude žít po životě v důvěře osobního společenství. „Hledat Boha pouze v knihách a spisech znamená *hledat živého mezi mrtvými*. Skutečně mnohokrát hledáme Boha v knihách, v nichž jeho pravda není uchovávána, nýbrž pohřbena... Nejlépe jej nahmatáme myšlenkovým dotekem. Musíme vidět očima a slyšet ušima a naše ruce se musí dotýkat slova života.“ Nic nemůže nahradit *dotek* Boha v duši člověka, nic nemůže nahradit vědomí přítomnosti Toho, který je skutečností. Pravá víra přináší toto uvědomění, protože pravá víra není čistě rozumovou kalkulací textu. Kde je pravá víra, tam je poznání Boha dáno jako skutečnost vědomí, skutečnost nezávislá na závěrech logiky...

Když se člověk probudí o půlnoci v úplné tmě a slyší, jak se někdo pohybuje v pokoji, zároveň však ví, že ten neviděný je milovaný člen rodiny, pak jeho srdce zůstane klidné a plné příjemného pocitu. Pokud by však měl důvod věřit, že přišel vetřelec, aby snad loupil či zabíjel, jistě zůstane ležet v hrůze, a bude zírat do tmy se strachem, odkud přijde rána... O tom, *zda máme tuto skutečnost, však rozhoduje právě ono jasné vědomí, že tam někdo je*. Není však pravdou, že většina z nás, kteří se nazýváme křesťany, žádnou zkušenost nemá? Živé setkání s Bohem jsme nahradili

teologickými názory. Jsme plni náboženských představ, ale naší velikou slabostí je, že ve svém srdci nemáme žádnou zkušenost....

Pravá křesťanská zkušenost musí vždy, kromě jiného, obsahovat ryzí setkání s Bohem. Bez toho je náboženství pouhým stínem, odrazem skutečnosti, lacinou kopií toho, co původně prožil někdo jiný a my jsme to pouze zaslechli. Je velmi tragické nepoznat za celý duchovní život nic skutečnějšího než jakéhosi syntetického boha, složeného z teologie a logiky....

Je smutné prožít život s očima, které nevidí, s ušima, které neslyší, a se srdcem, které nemiluje....

Skutečnými duchovními velikány dávných dob byli lidé, kteří si v určitém okamžiku jasně uvědomili reálnou Přítomnost Boha a dokázali si toto vědomí podržet po celý život. První setkání může naplnit děsem, tak jako na Abrama padl „přístrach a veliká temnota" nebo jako si Mojžíš u hořícího keře zakryl tvář, jelikož se bál na Boha pohledět. Tato hrůza se však obvykle záhy ztrácí a proměňuje se nejprve v nádhernou bázeň a nakonec v uctivé vědomí Boží blízkosti. To je podstata *zkušenosti s Bohem*, kterou mnozí lidé prožili. Jak jinak se můžeme dívat na svaté a proroky? Jak jinak si můžeme vysvětlit udivující sílu dobra, z níž lidé žili v nesčetných generacích? Není to právě proto, že tito lidé žili ve vědomém společenství s reálnou Přítomností? Že své modlitby adresovali Bohu v nelíčeném přesvědčení, že oslovují Někoho, kdo skutečně existuje?...

Není pochyb o tom, že jsme utrpěli ztrátu mnoha duchovních pokladů, protože jsme ztratili ze zřetele prostou pravdu, že nehasnoucí zážrak života pochází od Boha. Bůh nestvořil život, aby jej pak odmrštil, jak by snad učinil nějaký netrpělivý umělec, nespokojený se svým dílem. Všechn život je trvale v něm a od něho, vychází z něho a k němu se vrací. Je to proudící neviditelné moře tryskající z Boha. Věčný život, který byl u Boha, je nyní vlastnictvím věřícího člověka. Tento život není jen Božím darem, je to Bůh sám....

A stejně tak je tomu s vykoupením. Vykoupení nebylo jen nějakým zvláštním úkolem, kterému se Bůh dočasně věnoval. Tutéž práci Bůh stále koná, avšak v nové oblasti, v oblasti obrovských útrap, které na sebe lidstvo samo přivodilo. Obnovení věřící duše není ničím jiným než shrnutím celého Božího díla od okamžiku stvoření. Stěží přehlédneme paralelu mezi tvořením popsaným ve Starém zákoně a přetvořením - obnovou popsanou v Zákoně novém. Jakými lepšími slovy by mohl být popsán stav ztracené duše než jako „pustý a prázdný", plný temnoty „nad propastnou tůňí"? Jak přesněji by mohla být vyjádřena silná touha Božího srdce, lačnického po ztracené duši, než slovy: „nad vodami vznášel se duch Boží"? A odkud by do hříchem zastíněné duše mohlo vstoupit světlo, kdyby Bůh neřekl: „Budiž světlo! "? Z jeho slova povstává světlo i ztracený člověk, aby pil z věčného života a následoval Světlo světa. A stejně jako s dávným stvořením přišel řád a plodnost, tak i lidskou zkušenost znovuzrození následuje mravní řád a ovoce ducha. Víme přece, že Bůh je stále týž a jeho léta nikdy neustanou. Bůh vždycky jedná tak; jak může jednat jenom Bůh, a kdekoli a v čemkoli nacházíme jeho dílo, nacházíme jeho samotného....

Musíme se osvobodit z planých a vyčerpávajících přání vrátit se zpět a napravit svou minulost. Měli bychom se očistit od dětinských představ, že bylo jistě daleko lepší žít v Abramových či Pavlových dnech než žít právě dnes. S Bohem je dnešní den

úplně stejný jako den Abramův. Jediným impulsem života stvořil Bůh všechny dny a všechny věky. A všechny dny, od toho prvního až po ten nejposlednější, jsou propojeny jedním Božím životem....

Proto můžeme zpívat a věřit v pravdivost slov, která zpívali naši otcové:

*Každý rok toku věčného
pro Tebe znamená jen pouhé dnes.
Tys, Bože, nespátřil nic vskutku starého
ani nic nového Ti nikdo nepřines’.*

Záchranou člověka Bůh znovu koná totéž stvořitelské dílo jako na počátku světa (či spíše jen ve svém tvůrčím konání pokračuje). Každá vykoupená duše je mu světem, v němž uskutečňuje své úchvatné stvoření, podobné onomu dávnému.

My, kteří dnes známe Boha, se můžeme radovat, že je to tentýž Bůh jako Bůh Abrahamův, Davidův nebo Pavlův. Vlastně ani andělé před trůnem nemohou mít více, než máme my, protože ten, kdo má Boha, nemůže mít víc a nemůže ani toužit po ničem dalším, na Bohu nezávislém. Vše, čím Bůh je, a vše, co kdy vykonal, vykonal pro nás a pro všechny, kteří společně sdílejí spasení. I přes plné vědomí všech svých chyb můžeme zaujmout místo v Boží lásce a ti nejchudší a nejslabší z nás mohou hovořit bez urážky o veškerém bohatství, které jim bylo dáno z Božího milosrdenství. Patří mi vše, neboť vím, že nekonečný Bůh může dát sebe sama každému ze svých dětí. Bůh se nerozděluje po troškách, ale každému dává svou plnost, každému dává naprosto vše.

Má velký vliv, když přestaneme mluvit obecně (což je mimochodem zástěrka pro pseudopokoru a nevíru) a oživíme svůj osobní přístup k Bohu. Pak už se nebudeme Božího Ducha bát, ale společně se všemi, kteří Boha milují, pochopíme, jak blízký je Duch Tomu, kdo jej dává. Trojjediný Bůh i jeho dílo patří každému z nás osobně. Vše, co Bůh udělal, udělal pro každého z nás. Potom můžeme zpívat: Pro mne se halíš světlem jak pláštěm, rozpínáš nebesa jako stanovou plachtu, zemi jsi založil na pilířích. Pro mne jsi učinil měsíc k určování času a slunce ví, kdy k západu se schýlit. Pro mne jsi učinil rozmanité druhy živočichů, rozmanité druhy bylin, které se rozmnožují semeny, a rozmanité druhy stromů, které nese plody se semeny. Pro mne prorok psal a žalmista zpíval. Pro mne hovořili svatí muži z popudu Ducha svatého. Pro mne Kristus zemřel. A dobrodiní jeho vykupující smrti trvá na věky zázrakem jeho života. Dnes je stejně tak mocné jako toho dne, kdy Kristus svěsil hlavu a odevzdal svého ducha. Když třetího dne vstal, stalo se tak pro mne. A když vylil na své učedníky zaslíbeného Ducha svatého, bylo to proto, aby mohl ve *mně* nadále konat dílo, jež *pro mne* koná od prvního rozbřesku stvoření.

Ve slově, nebo v moci

*1. Tesalonickým 1,5
Neboť naše evangelium k vám nepřišlo jen ve slově,
ale také v moci, v Duchu Svatém.*

*2. Korintským 5,17
Proto, jestliže je někdo v Kristu, je nové stvoření.*

Zjevení 3,1

Máš jméno, že jsi živý, ale jsi mrtvý.

Pouhému studentu Písma se mohou tyto verše zdát jistě zajímavé, ale člověku, který je vážně zaujat tím, jak získat věčný život, mohou přinést daleko větší neklid. Protože zde se zřetelně učí, že poselství evangelia lze přijmout dvěma způsoby: pouze ve slově - bez moci Ducha, nebo ve slově a moci. Ať přichází ve slově nebo v moci, poselství zůstává stejné.

Ale tyto verše ještě říkají, že je-li poselství přijato v moci, působí změnu tak bytostnou, že člověk je nazván novým stvořením. Poselství však může být také přijato bez moci Ducha, a zjevně tak některými přijímáno je: tito mají jméno, že jsou živí, ale jsou mrtví. Toto vše je obsaženo v daných textech.

Pozorováním lidí při hře jsem lépe porozuměl jejich způsobům při modlitbě. Většina lidí si prostě hraje na náboženství, stejně jako si hrají při hrách. Náboženství je přitom nejrozšířenější hrou ze všech. Každá sportovní hra má svá pravidla, své míče a své hráče; hra vzrušuje, přináší radost a vyplňuje volný čas. A když přijde konec, soupeřící týmy se smíchem opouštějí hřiště. Není nijak neobvyklé vidět hráče, který opustí jeden tým a zařadí se do jiného, a za pár dní hraje proti bývalým spoluhráčům se stejným zápallem, s jakým hrál pro ně. Vše je otázkou libovůle. Jedná se o řešení umělých problémů a o překonávání těžkostí, které byly úmyslně vytvořeny právě za účelem hry. Hra nemá - a nepředpokládá se, že by měla mít - morální jádro. Je to jen výborný způsob dobrovolné námahy. Hra je pouze příjemnou aktivitou, kterou se nic zásadního nemění ani neurčuje.

Pokud by se to, co jsem zde popsal, týkalo pouze sportovních hřišť, pak tomu nemusíme věnovat větší pozornost. Co však řekneme, když tentýž duch vstupuje do svatyně a rozhoduje o lidském přístupu k Bohu a náboženství? Vždyť Církev má také svůj vymezený hrací prostor, svá pravidla a své vybavení pro hru se zbožnými slovy. Také má své ctitele, laiky i profesionály, kteří hru podporují penězi a povzbuzují svou přítomností, avšak životem a charakterem se vůbec neliší od mnohých, kteří o náboženství nejeví naprosto žádný zájem.

A tak jako sportovec používá míč, mnozí z nás používají slova. Slova vyřčená a zpívaná, slova psaná i vyslovená v modlitbě. S rychlostí je kážeme napříč hřištěm, učíme se s nimi nakládat s obratností a elegancí, budujeme si pověst na svých výrazových schopnostech a za odměnu sklízíme potlesk těch, kteří měli ze hry potěšení. Prázdnotu toho všeho však odhaluje skutečnost, že po příjemné náboženské hře *jsou vlastně všichni stejní, jako byli dřív*. Podstata života zůstává nezměněna, stejné, staré principy zůstávají, vládne tentýž starý Adam....

Neříkám, že náboženství bez moci Ducha nekoná v lidském životě žádné změny, pouze říkám, že nekoná podstatné změny. Voda se může z tekutiny proměnit v páru, z páry ve sníh a pak zase zpátky do kapalného stavu - a stále je svou podstatou stejná. Náboženství bez působení moci může člověka provést mnoha povrchními změnami, a nakonec ho zanechat takového, jakým byl původně. Právě zde se skrývá léčka. *Změny se dotknou pouze formy, nikoli podstaty*. Jednání člověka bez jakéhokoli vyznání a člověka, který přijal evangelium bez moci Ducha, je poháněno stejnými motivy. Na dně obou životů leží stejné nepožehnané já. Rozdíl je jen v tom, že náboženský člověk se lépe naučil skrývat své nedostatky. Nyní, když si oblékl náboženství, jsou jeho neřesti uhlazenější a méně pohoršlivě než dříve, ale on sám není v Božích očích o nic lepším

člověkem. Ve skutečnosti může být člověkem horším, protože Bůh nenávidí strojenost a přetvářku. Sobectví stále tepe jako ústřední pohon jeho života. I když se naučí ovládat své sobecké pohnutky, jeho prokletím je, že jeho já žije v hloubi jeho nitra bez jakéhokoli usměrnění, aniž by bylo v sebemenším podezření. Stal se obětí náboženství bez živé moci Ducha...

Člověk, který přijal Slovo bez moci, sice prořezal svůj keř, ale pořád je to keř plný trnů, který nemůže přinést ovoce nového života. Nelze sklízet hrozny z trní a fíky z bodláčů. Přesto však takový člověk může být vůdčí postavou v Církvi a jeho vliv i hlas mohou spoluutvářet podobu náboženství jeho generace...

Pravda přijímaná v moci proměňuje život od podstaty Adamovy k podstatě Kristově a nové vidění a orientace zasahují samotnou duši. Do lidské osobnosti vstupuje nový a jiný Duch a činí člověka novým v každém zákoutí jeho bytosti. Jeho zájem se přesouvá z věcí vnějších na věci vnitřní, z věcí pozemských na věci nebeské. Ztrácí víru ve spolehlivost vnějších hodnot, vidí zřetelně klamnost viditelného, ale jeho láska a důvěra k neviditelnému a věčnému světu naopak sílí a jeho zkušenost se prohlubuje...

Většina křesťanů bude teoreticky souhlasit s myšlenkami zde vyjádřenými, avšak propast mezi teorií a praxí je hrozivě široká. Evangelium je totiž až příliš často kázáno a přijímáno bez moci Ducha, aniž by kdy nastala bytostná proměna, kterou pravda požaduje. Ano, k nějakým změnám snad dochází. Obvykle bývá s pravdou uzavřena rozumová a emocionální dohoda, která ovšem nepřinese nic dostatečně hlubokého ani důkladného. „Stvoření“ se změní, ale nestává se „novým“. A v tom je právě to neštěstí. Evangelium je zaměřeno na nový život, na zrození do nové úrovně bytí. A pokud evangelium právě takové znovuzrození nezpůsobilo, pak nevykonalo spasitelné dílo uvnitř duše....

Kamkoli přichází Slovo, aniž by přišlo i v moci, tam schází podstata jeho obsahu. Protože neodbytný tón pravdy, naléhavost a neodvolatelnost celého evangelia nelze zaslechnout či pocítit, pokud to neumožní Duch. Musíme mít trvale na paměti, že evangelium není jen dobrou zprávou, ale je také soudcem nad každým, kdo jej slyší. Zvěst o kříži je skutečně dobrou zprávou pro kající, ale k těm, kdo „neuposlechli evangelium“, promlouvá varovným hlasem....

Duch pomáhá nekajícímu světu tím, že přináší důkaz o hříchu, spravedlnosti a o soudu. Hříšníkům, kteří již nadále nechtějí svévolně hřešit a touží se stát poslušnými Božími dětmi, přináší evangelium nekonečný pokoj. Jako Boží slovo je však evangelium také rozsuzovatelem konečného osudu člověka....

V dnešní době se tento druhotný aspekt evangelia téměř plně přehlíží. Prvek *daruj* vyzdvihován jako výlučný obsah evangelia, a prvek *proměny* je úměrně k tomu přehlížen. K tomu, aby se lidé mohli stát křesťany je požadován pouze teologický souhlas. Tento souhlas se nazývá vírou a je považován za jediný rozdíl mezi spaseným a ztraceným člověkem. Víra je tak pojímána jako druh náboženské magie, která má tajemnou moc k otevření nebeského Království a která působí našemu Pánu veliké potěšení....

Snažím se být vůči všem spravedlivý a ve všech náboženských představách chci nacházet co nejvíce dobrého. Ale škodlivost tohoto kréda „magické víry“ je větší, než si mnozí, kteří se s tím osobně neseťkali, dokáží představit. Veliké skupiny věřících jsou dnes zaníceně vyučovány, že základním předpokladem po vstup do nebe je hříšnost,

zatímco jistou překážkou Boží přízně je být dobrým člověkem. Samotné slovo *spravedlnost* je vyslovováno s chladným pohrdáním a na mravného člověka se pohlíží s lítostí. „Křesťan,“ říkají tito učitelé, „není mravně lepším než hříšník, jediný rozdíl je v tom, že křesťan přijal Krista, Spasitele.“ Doufám, že to nebude znít neuctivě, zeptám-li se: „*Z čeho je křesťan zachráněn?*“ Pokud ne z hříchu, zlého jednání a starého pokleslého života, pak tedy z čeho? A pokud odpověď zní: „Z následků minulých hříchů a z přicházejícího soudu“, stále nebudeme uspokojeni. Je ospravedlnění z dřívějších poklesků vším, co odlišuje křesťana od hříšníka? Může člověk uvěřit v Krista a nestát se přitom lepším, než byl předtím? Copak evangelium nenabízí nic víc než obratného advokáta, který v den soudu osvobodí „věřící hříšníky“?...

Myslím, že není příliš těžké nalézt pravdivou a nikterak složitou odpověď na tuto otázku. Účinnou překážkou Boží přízně je představa vlastní spravedlnosti, protože hříšníka odkazuje na jeho vlastní zásluhy a uzavírá jej před darovanou spravedlností Kristovou. Nezbytností pro přijetí záchrany skrze našeho Pána Ježíše Krista je vědomé přiznání vlastní hříšnosti a ztracenosti. Tuto skutečnost sice radostně uznáváme a stále o ní hovoříme, avšak jedna zásadní pravda je dnes úplně přehlížena: *hříšník nemůže vstoupit do Království Božího*. Biblických pasáží, které o tom hovoří, je velmi mnoho a jsou příliš známé na to, abychom je zde opakovali. Má-li však někdo pochybnosti, může se podívat do listu Galáskem 5,19-21 a do Zjevení 21,8. Jak potom ale může být vůbec někdo spasen? Kající hříšník je spasen setkáním s Kristem, po kterém již nadále hříšníkem není. Moc evangelia jej proměňuje a člověk, který až doposud stál pouze na vlastních základech, je nyní postaven na základ Kristův. Evangelium jej obrací novým směrem a činí z něj nové stvoření. Morální obraz kajícího hříšníka ve chvíli, kdy přichází ke Kristu, nemá vliv na výsledný obraz, protože Kristovo dílo odstraňuje dobro i zlo a z kajícího hříšníka vytváří jiného člověka. Nelze se však domnívat, že navracející se hříšník je zachráněn jakýmsi Bohem daným smírem, nezávislým na průvodních morálních změnách člověka. Spasení sice skutečně znamená, že Bůh mění původní stav člověka, avšak většina učitelů přehlíží skutečnost, že *spasení musí znamenat také hlubokou proměnu v životě jednotlivce*. Mám tím na mysli něco víc než jen povrchní změnu, myslím proměnu sahající až k nejhlubším kořenům lidského života. Pokud tyto hloubky nezasáhne, není to postačující.....

Kdybychom už dříve nepřipustili vážný úpadek svých očekávání, nebyli bychom nyní přijímali tento bezduchý, formální pohled na víru. Církve (dokonce i církve evangelické) dnes mají světského ducha, jsou mravně nemocné, omezují se jen na obranu víry, napodobují, místo aby byly vzorem, a vůbec jsou ve značně ubohém stavu. Po celé dvě generace jsou vyučovány, že ospravedlnění je pouhým verdiktem „nevinné“, proneseným nebeským Otcem nad hříšníkem. A hříšník pak jen předloží kouzelnou minci *víry*, na níž jsou vyryta slova „Sezame, otevři se!“. I když tato myšlenka nebývá vyslovována takto nepokrytě, bývá prezentována způsobem, který vyvolává podobný dojem. A toto všechno je důsledkem Slova kázaného bez moci Ducha a stejným způsobem přijímaného....

Ano, víra je skutečně „kouzelnou formulí“ k věčným požehnáním. Bez víry není možné zalíbit se Bohu a žádný člověk nemůže být zachráněn bez víry ve vzkrísěného Spasitele. Avšak pravý obsah víry, totiž obsah morální, je téměř univerzálně zanedbáván. Víra je více než pouhá důvěra v pravdivost výroků svatého Písma. Je to věc vysoké morálky, je to podstata duchovnosti. Působí trvalou a bytostnou proměnu v životě těch, kteří víru praktikují, obrací jejich pohled ze sebe samotných na Boha. Víra přenáší věřícího do nebeského života žitého zde, na zemi....

Nechci nikterak podceňovat platnost ospravedlnění z víry. Nikdo znalý hloubek vlastní hříšnosti by se neodvážil vstoupit do přítomnosti nevýslovného Boha a nabízet přitom pouze svůj vlastní charakter. Stejně tak si žádný křesťan, zmoudřelý ukázněním svých nedostatků, jistě nepřeje, aby jeho přijetí Bohem záviselo na stupni svatosti, jehož dosáhl jen vlastní ctností. Všichni, kdo znají své srdce a dary evangelia, se jistě připojí k modlitbě Božího člověka:...

*Až přijde Pán a polnic zvolání,
kéž v Něm jsem nalezen v tom setkání.
Jen spravedlnost buď mi oděvem,
jen právo Jeho buď mi oděvem,
až bez poskvrn stát budu před trůnem.....*

Je velmi zneklidňující, že tak nádhernou pravdu lze tolik překroutit. Avšak to je cena, kterou platíme za oslabování morálního obsahu pravdy. Je to kletba doprovázející racionální ortodoxii, která potlačuje či odmítá Ducha pravdy....

Skutečná víra v evangelium působí změnu životních motivů. To, co bylo doposud motivováno vlastním já, začíná být motivováno Bohem. Každý člověk, který uvažuje mravně, si musí být vědom prokletí, jež ho vnitřně sužuje, musí si uvědomovat to, co my nazýváme *egem* a Bible *tělem* či *pravým já* (lidskou přirozeností). Ale ať to má jakékoli jméno, je to krutý pán a smrtící nepřítel. Faraón nikdy nevládl Izraeli tak tyranicky, jako vládne tento skrytý nepřítel lidským synům a dcerám. Všechno nám mohou vyložit slova, která vyřkl Bůh, když mluvil k Mojžíšovi o zotročeném Izraeli: „Dobře jsem viděl ujařmení svého lidu, který je v Egyptě. Slyšel jsem jeho úpění pro bezohlednost jeho poháněčů. Znam jeho bolesti.“ A také citlivé nikajské vyznání o našem Pánu Ježíši Kristu, ... „jenž pro nás lidi a pro naše spasení sestoupil s nebes a vtělil se z Ducha svatého a z Marie panny a stal se člověkem, ukřižován také za nás pod Pontským Pilátem, trpěl a byl pohřben. A vstal z mrtvých třetího dne podle Písem, a vstoupil na nebesa a sedí po pravici Otcově.“ ..... Myslím-li na toto vše, musím se ptát: „K čemu to všechno bylo?“ Aby nás Bůh prohlásil za formálně svobodné, a přitom nás zanechal v otroctví? Ne, to jistě ne. Neřekl snad Bůh Mojžíšovi: „Sestoupil jsem, abych jej vysvobodil z moci Egypta a vyvedl jej z oné země do země dobré a prostorné, do země oplývající mlékem a medem ... pošlu tě k faraónovi a vyvedeš můj lid, Izraelce, z Egypta“? Bůh nikdy neměl na mysli částečné osvobození zajatců hříchu. Právě pochopení křesťanské zvěsti znamená následující: *slovem evangelia Bůh prohlašuje člověka za svobodného, mocí evangelia jej svobodným činí*. Přijmout jen o něco méně než toto znamená znát evangelium pouze ve slovech, bez jeho moci.....

Ti, k nimž Slovo přichází v moci, znají ono vysvobození, vnitřní přechod duše z otroctví do svobody, znají oproštění od zajetí mravoučnosti. Vlastní zkušeností znají bytostnou změnu místa, kde se nacházejí, vědí o skutečném překročení na druhou stranu, na jinou půdu a pod jiné nebe, a s plným vědomím dýchají jiný vzduch. Jejich životní motivy se změnilly, všechny jejich vnitřní hybné síly jsou nové.....

Co jsou staré pohnutky, které si poslušnost vynucují bičem? Co jiného než pohůnci, sluhové velikého otrokáře *Ega*, jemuž jsou vždy připraveni sloužit? Vyjmenovat je všechny by vydalo za celou knihu. Poukážu však na jednu z nich, jako na typ či vzorek všech ostatních: touha po společenském uznání. Sama o sobě není tato touha nijak špatná a byla by docela nevinná, kdybychom žili v bezhříšném světě. Avšak od okamžiku, kdy se lidstvo odklonilo od Boha a přidalo se na stranu Božích nepřátel,

znamená přátelství se světem „kolaboraci“ se zlem a s Božím odpůrcem. Touha zalíbit se lidem stojí v pozadí veškerého lidského jednání, ať už se odehrává v rámci velikých civilizací nebo v rovině nejzákladnějších mezilidských vztahů. Nikdo tomu nemůže uniknout. Mohlo by se zdát, že člověk stojící mimo zákon společnosti nebo filozof tyčící se nad ostatními svými myšlenkami těmto osidlům unikli. Ve skutečnosti však jen zúžili okruh těch, kterým se chtějí zalíbit. Zločinec se touží blýsknout před svými kumpány, filozof má zase svou malou kliku myslitelů, jejichž uznání potřebuje ke svému štěstí. Ani jeden z nich nepřesekl kořeny svých motivů. Oba nacházejí uspokojení ve vědomí, že si jich společníci cení - ačkoli oba si to budou vykládat vlastním způsobem.....

Každý člověk potřebuje ostatní lidi, protože jinak by neměl nikoho, ke komu by se obracel. David mohl říci: „Koho bych měl na nebesích? A na zemi v nikom kromě tebe nemám zalíbení.“ Ale lidé tohoto světa nemají Boha, mají jen sebe navzájem a jako vystrašené děti se drží za ruce a hledají jeden u druhého podporu. Jejich naděje však postupně slábnou, protože jsou jako skupinka lidí, kteří se nikdy neučili létat a náhle se ocitli vysoko nad zemí, v letadle bez pilota. A tak očima žádají jeden druhého, aby je dostal bezpečně zpět na zem. Jejich zoufalá, avšak falešná naděje je nemůže zachránit od ztroskotání, jež je nevyhnutelné....

Jak tedy můžeme ze sebe vytrhat tak silnou a tak hluboce zakořeněnou touhu? Jak můžeme všechny své pohnutky nasměrovat tak, abychom se líbili Bohu namísto lidem? Nikdo toho nemůže dosáhnout vlastními silami ani pomocí druhých, nikdo k tomu nedojde skrze vzdělání či procvičování ani jakoukoli jinou metodou známou pod sluncem. Je nutná úplná proměna naší podstaty, proměna, která nezávisí na původní hříšnosti, protože k ní dochází nadpřirozeným zásahem. Je to akt Duchu, který jedná skrze moc evangelia. Je-li evangelium přijímáno v živé víře, pak Duch nahrazuje staré novým. Pak zaplavuje život, jako slunce zaplavuje krajinu, a zahání staré motivy, jako slunce zahání tmu z oblohy....

A tato zkušenost vypadá následovně: věřící člověk je náhle zahlcen mocným pocitem, že záleží *pouze na Bohu*. Tato myšlenka pak prostoupí celé jeho vědomí a podmíní všechny jeho názory a hodnoty. Nyní poznává, že je osvobozen od závislosti na lidských soudech. Zmocnila se ho silná touha líbit se pouze Bohu. A záhy pochopí, že jistota přízně nebeského Otce je nade vše, a jen po ní bude trvale toužit....

Právě naprostá změna příčiny radosti činí věřící lidi nepřemožitelnými. Proto mohou svatí a mučedníci zůstat úplně sami, opuštěni všemi pozemskými přáteli, proto mohou unést nelibost celého světa a umírat pro Krista. Když soudili Athanasia, snažili se jej soudci přimět k ústupku pohrůžkami, že celý svět je proti němu, ale Athanasius se nebál odpovědět: „Pak je Athanasius proti celému světu!“ Toto zvolání zní celými věky a i dnes připomíná, že evangelium má moc, která vytrhuje z tyranství společenského uznání a dává lidem svobodu činit Boží vůli.....

Vybral jsem k zamyšlení jen tohoto jednoho nepřítel duchovní svobody. Je však mnoho dalších nepřátel. Mohli bychom se domnívat, že existují nezávisle jeden na druhém, ale to je jen zdání. Ve skutečnosti jsou to všechno výhonky jedovatého kmene, které společně vyrůstají z téhož kořene zla. Když zahyne kořen, hynou i všechny výhonky. Oním kořenem je lidské já, jež může být opravdově zahubeno jen křížem....

Poselství evangelia je tedy poselstvím o novém stvoření uprostřed stvoření starého. Je to poselství o vniknutí věčného Božího života do lidské přirozenosti a o její proměně

v přirozenost novou. Nový život postupně dobývá a uchvacuje podstatu věřícího člověka - a neustane, dokud celou lidskou bytost nenaplní novým životem a neučiní z ní nové stvoření. Není zde třeba lidské pomoci, je to plně Boží dílo, je to morální zázrak, je to duchovní vzkříšení....

Tajemství povolání

1. Korintským 1,1-2

Povolání apoštol... povoláním svatým....

Slovo *povolání*, jak je zde apoštolem použito, je jako dveře otevírající se do jiného světa. A pokud vstoupíme, skutečně se v jiném světě ocitneme. Nový svět, do něhož přecházíme, je totiž světem Boží svrchované vůle, kam lidská vůle vstoupit nemůže. A pokud ano, pak vstupuje zcela poddaná, jako služebník a nikdy jako pán....

Pavel zde vysvětluje, jak byl k apoštolátu povolán: nestal se apoštolem na základě svého přání, vlastní vůle nebo rozhodnutí. Jeho povolání k apoštolátu je Boží svobodné rozhodnutí, člověkem neovlivnitelné a zcela mimo jeho dosah. Člověku přináležejí odpověď na toto povolání, ale nikdy povolání samo. Povolává Bůh sám....

Jsou to dva světy, stojící proti sobě a ovládané dvěma vůlemi - vůlí člověka a vůlí Boha. Starý svět hříšné přirozenosti je světem lidské vůle. Zde je člověk vládcem a jeho vůle rozhoduje. A ačkoli je plný slabostí, rozhoduje člověk o tom, kdo, co, kdy a kde. Ustanovuje své hodnoty: co má být ceněno, čím pohrdáno, co má být přijato a co odmítnuto. Jeho lidská vůle prolíná vším. „Já určuji“, „já rozhoduji“, „já nařizuji“, „budiž uzákoněno...“. Ústa maličkého člověka neustále pronášejí tato slova. A raduje se ve svém domnělém „právu na sebeurčení“ a s komickou marností se holedbá svou „svrchovaností“. A přitom neví či odmítá vědět, že je zde jen na okamžik, že jeho dny rychle pominou a on odejde a nezbude po něm nic....

*Čas jako proud, co běží dál a dál,
všechny své děti unáší jak vích.
Jsou jako sen, co se jen krátce zdál
a zmizel v ranních paprscích.*

*Člověk se pachtí pro pozemský svět
a jeho jméno: starosti a strach.
A pak se ztrácí pod nánošem let -
- z prachu jen byl a obrátil se v prach....*

Přesto však člověk ve své pýše prosazuje svou vůli a vyhlašuje své vlastnictví nad zemí. Na krátký čas tomu tak je - země je světem lidí. Bůh je do tohoto světa vpuštěn jen se svolením člověka. Jedná se s ním jako s královskou návštěvou v nějaké svobodomyšlné zemi. Všichni vyslovují jeho jméno a (zvláště v určitých obdobích) je hoštěn, oslavován a opěvován...

Avšak přes všechno toto lichocení si člověk pevně stojí za svým právem na sebeurčení. Dokud je mu umožněno hrát roli hostitele, prokazuje Bohu poctu svou pozorností. Bůh však musí zůstat pouhým hostem a nikdy nesmí usilovat o to, aby se stal Pánem. Člověk bude stále vnímat tento svět jako svůj - bude vydávat zákony a

určovat běh dění. Bohu není povoleno o čemkoli rozhodovat. Člověk se bude Bohu klanět, ale při své úkloně nebude zakrývat královskou korunu na hlavě....

Když však vstupujeme do Božího království, jsme ve světě zcela jiném. Je to cosi úplně odlišného od starého světa, z něhož přicházíme. Je to svět nejen odlišný, ale většinou protikladný tomu starému. A pokud nalézáme podobnost těchto dvou světů, je to podobnost jen vnější, neboť ten první je svět pozemský, lidský, ale ten druhý pochází z nebe. „Co se narodilo z těla, je tělo, a co se narodilo z Ducha, je duch.“ První pomine, druhé trvá na věky.....

Pavel byl apoštolem učiněn přímým Božím povoláním. „Nikdo si také tuto čest nemůže sám přivlastnit.“ Je známo, že významní umělci občas vystupují před královskými osobami - vystoupení se však vždy koná na králův příkaz. Jakkoli talentovaní a slavní mohou umělci být, neodvážejí se vnutit se králi sami, ale přicházejí na pozvání, které se rovná příkazu. Takovýto příkaz nelze odmítnout, leda za cenu urážky majestátu. S Pavlem tomu nebylo jinak. Boží povolání bylo také Božím příkazem. Kdyby Pavel usiloval o politickou moc, pak by o výsledku rozhodli voliči. Kdyby toužil po uplatnění v literárním světě, pak by mu postavení získaly jeho vlastní schopnosti. Kdyby soutěžil o vavřín, pak by mu jej dobyly či prohrály jeho vlastní síly. Ale Pavlův apoštolát nebyl určen žádným podobným způsobem....

Jak nádherné jsou cesty Boží, cesty naplněné jeho vůlí! Muži se nestávají apoštoly svou mocí či silou, svými vrozenými schopnostmi ani nabytými znalostmi, ale pevným Božím povoláním. Stejně tak je tomu s každou službou v církvi. Muži mohou rozpoznat své povolání a ujmout se jej veřejně před kongregací. Nikdy však nemohou tuto volbu učinit sami. Ale tam, kde se cesty Boží a cesty lidské zkříží a promíchají, nastupuje zmatek a trvalý neúspěch. Dobrý muž může - a často tak činí - přijmout posvátnou práci služby, ačkoli ještě nebyl povolán Bohem. Ještě horší je, když se muž, který stále náleží starému světu a nebyl přetvořen zázrakem znovuzrození, snaží vykonávat Boží svaté dílo. Jak smutná je to podívaná a jak tragické jsou následky - protože cesty člověka a cesty Boha jsou tolik protichůdné....

Není právě toto jedním z důvodů naší současné duchovní slabosti? Jak může tělo sloužit Duchu? Či jak může muž z jiného kmene než z kmene Lévi vykonávat službu u oltáře? Jak marné je chtít sloužit novému podle starých způsobů. Z toho bují plevel nedobrých metod, jimiž se vyznačují církve naší doby. Lidé troufalí, lidé, kteří prosazují jen sebe, se derou dopředu a slabí je následují, aniž by své vůdce žádali o důkaz opravňující k vedení. Boží povolání je přehlíženo a výsledkem je duchovní neplodnost a zmatek.....

Je na čase, abychom opět hledali vedení Duchem svatým. Vláda člověka nás již stála příliš mnoho. Neodbytná lidská vůle vytvořila takové množství neduchovních způsobů a nebiblického jednání, že to dnes ohrožuje samotný život Církve. Všechny peníze, které se ročně vyplývají na něco jiného než na skutečné Boží dílo, a všechny ty promarněné hodiny křesťanské práce doslova lámou srdce.....

Ale je zde ještě další a horší zlo, které vyvěrá ze základního nepochopení bytostného rozdílu mezi podstatami obou světů. Je to tendence „přijímat“ spasení vlažně, jako by to byla nicotná záležitost, kterou máme ve svých rukou. Lidé jsou vyzváni, aby věci zvážili a „rozhodli se“ pro Krista. Někde je dokonce určen jeden den v roce, zvaný „Den rozhodnutí“, kdy se očekává, že lidé milostivě udělí Kristu právo je spasit. Toho dne Kristu udělují právo, které mu až doposud zjevně upírali. Kristus je tak

opět postaven před soudcovský stolec člověka. Musí čekat, dokud se jednotlivci nezlíbí udělat rozhodnutí, kterým je - po dlouhém a pokorném čekání - buď vykázán, nebo blahosklonně přijat. Naprostým nepochopením ušlechtilého a pravého učení o svobodné lidské vůli dochází k tomu, že spasení se stává nebezpečně závislým na vůli člověka, místo na vůli Boha.....

Ať je toto hluboké tajemství jakkoli paradoxní, pravdou stále zůstává, že člověk se nestává svatým ze svého rozmaru, ale stává se jím Božím svrchovaným povoláním. Neříkají nám snad následující slova, že Bůh tak podstatnou volbu neponechal na nás? „Duch je ten, kdo obživuje; tělo není nic platno... Všechno, co mi dává Otec, přijde ke mně... Nikdo nemůže přijít ke mně, jedině když ho přitáhne můj Otec... Ke mně nikdo nemůže přijít, jedině když je mu to dáno od mého Otce... Poněvadž jsi mu dal moc nad veškerým tělem, aby všem těm, které jsi mu dal, dal věčný život... Když se však Bohu, který mě oddělil již v lůnu mé matky a povolal svou milostí, zalíbilo zjevit svého Syna ve mně.“.....

Bůh nás učinil podle své podoby a jedním ze znaků této podoby je naše svobodná vůle. Slyšíme Boha, jak říká: „Kdo chce, ať přijde.“ Z vlastní hořké zkušenosti známe kletbu vzdorovité vůle a radost nebo úzkost, které mohou provázet naše lidská rozhodnutí. Ale toto vše předchází a nade vším je svrchované právo Boha povolávat svaté a činit rozhodnutí v lidských osudech. Prvotní, určující volba náleží Bohu, druhotná přináleží nám. Z naší strany je spasení volbou, ze strany nejvyššího Boha je to uchvácení, dobytí, zajetí člověka. *Naše „přijetí“ a „dobrá vůle“ jsou spíše reakcí než akcí.* Právo rozhodování musí vždy zůstat v Božích rukou.....

Bůh dal každému člověku moc uzamknout své srdce a usadit se ve vlastní temné noci, právě tak dal každému schopnost přijmout nabídku milosti. Ale zatímco „ne“ může být naší volbou, „ano“ je vždy volbou Boží. On je autorem naší víry, a proto musí být i tím, kdo víru dovrší. Ve víře můžeme vytrvat pouze Boží milostí, svou poddanost jeho svrchované vůli si můžeme zachovat jen tehdy, jsme-li zajati dobrotivou mocí, která překonává naše přirozené sklony k nevíře.....

S jakou dychtivostí v sobě my lidé živíme představu, že máme ve svých rukou moc nad životem a smrtí. Rádi dokonce přijímáme myšlenku, že peklo bude snesitelnější na základě vědomí, že jsme se tam ocitli kvůli odporu vůči jakési moci, která nás toužila ovládnout. Velmi dobře to znal ten, kdo do satanových úst vložil slova pyšného vzdoru:

Jakápak myšlenka, že vše je ztraceno?

*Bojiště zůstává: sobectví bez hranic,
nenávisť bez konce a touha po pomstě,
odvaha neustoupit a nevzdát nikdy nic.*

Zbraň naší vůle nám nikdo neuzme.

Přiznat mu slávu? Ať horlí, ať má moc –

- nikdy si nevynutí naši poddanost.....

Ačkoli většina z nás by se nikdy neodvážila takto vyslovit své skryté pocity, milióny lidí bez potíží vstřebaly představu, že právě oni vlastní klíče k nebesům i peklu. A podtext současných církevních názorů k tomuto postoji jen přispívá. Člověk je zveličován, Bůh umenšován. Kristus je vykázán ven, před zavřené a opevněné dveře, kde pokorně stojí se svou lampou v ruce a vzbuzuje spíše lítost než respekt.....

Jak hluboce se však člověk mýlí, když Boha považuje za někoho, kdo je podřízen lidské vůli a kdo má s uctivostí vyčkávat, dokud se člověku nezlíbí. Ačkoliv se může zdát, že Bůh se nám ve své blahosklonné lásce dává úplně k dispozici, svého trůnu a práva panovat nad člověkem i přírodou se nevzdal ani na zlomek vteřiny. Vždycky byl a bude Majestátem na výsostech. K němu pozvedají hlasy všichni andělé, celá nebesa a všechny mocnosti v nich. K němu volají cherubové a serafové: „Svatý, svatý, svatý je Hospodin zástupů, celá země je plná jeho slávy.“ On vzbuzuje bázeň v Izákovi a strach v Jákobovi a před ním poklekají proroci, patriarchové a svatí v bezdeché úctě a zbožném obdivu.....

Je špatným znamením, že myšlenka i cítění Boží vznešenosti se z Církve pomalu vytrácejí. Za revoltu moderního myšlení platíme vysokou cenu — jak vysokou, je postupem času stále zřejmější. Bůh se nám již stal služebníkem závislým na naší vůli. „Hospodin je můj.... *pastýř*“, říkáme, namísto abychom říkali: „*Hospodin*.... je můj pastýř.“ A rozdíl mezi těmito dvěma důrazy je nesmírný. Musíme znovu vzkřísit myšlenku Boží vznešenosti. Ne jako pouhou nauku, ale jako pramen vážného náboženského cítění. Musíme se vzdát žezla, kterým se domníváme vládnout nad světem. Takové žezlo je jen iluzí v našich nemohoucích rukou. Musíme opět cítit a vědět, že jsme jen prach a popel a že nad osudy lidí vládne Bůh. Jak zahanbeni bychom se měli jako křesťané cítit, když ponaučení o bázni před Nejvyšším nám může dát pohanský král. Nebúkadnesar, sám poučen o své malosti, řekl: „Pozdvihl jsem... své oči k nebi a rozum se mi vrátil. Dobrořečil jsem Nejvyššímu a chválil jsem a velebil Věčně živého, neboť jeho vladařská moc je moc věčná, jeho království po všechna pokolení. Všichni obyvatelé země jsou považováni za nic. Podle své vůle nakládá s nebeským vojskem i s obyvateli země. Není, kdo by mohl zabraňovat jeho ruce a ptát se ho: "Co to děláš?".....

„Tou dobou,“ dodává pokořený král, „se mi vrátil rozum.“ Celou tuto pasáž, snad proto, že se nachází v jedné z méně oblíbených knih Bible, lze snadno přehlédnout. Není však nápadně významné, že *pokora* a *rozum* se navracejí společně? „Nyní tedy já, Nebúkadnesar, chválím, vyvyšuji a velebím Krále nebes. Všechno jeho dílo je pravda, jeho cesty právo. Ty, kteří si vedou pyšně, má moc ponížít.“ Králova pýcha byla jistým druhem šílenství, které jej zahnilo mezi polní zvěř. Dokud sám sebe vnímal jako velikého a Boha jako malého, byl šílený. Rozum se mu navrátil, když začal Boha vnímat jako vše a sebe samého jako pouhé nic....

Stejně morální šílenství, jaké si prožil Nebúkadnesar, dnes zachvátilo celé národy. A masy lidí, stejně jako i ti údajně vzdělaní, pochytili slova módního popěvku „Sláva buď člověku na výšinách“. Je to důsledek neschopnosti přemýšlet, je to výraz přehnaného pocitu vlastní důležitosti a sebeklam o mravní velikosti. Lidé, kteří odmítají uctívat pravého Boha, uctívají nyní s něžnou oddaností sami sebe. Návrat duchovního zdraví čeká na okamžik pokání a opravdové pokory. Dejž Bůh, abychom brzy poznali, jak maličcí a hříšní my lidé jsme....

Vítězství skrze porážku

1. Mojžíšova 32,29

Tu řekl: „Nebudou tě už jmenoval Jákob, nýbrž Izrael, neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i lidmi a obstáls.“

Galatským 6,14

Ale já se v žádném případě chlubit nebudu - jedině křížem našeho Pána Ježíše Krista, skrze nějž je svět ukřižován mně a já světu.

Zkušenosti lidí, kteří za starých časů chodili s Bohem, nás poučují, že Bůh nemůže člověku plně požehnat, dokud si ho předtím nepodrobí. Síla požehnání, již mnozí zakusili, odpovídá plnosti Božího vítězství nad člověkem. Ačkoli má tento princip pro křesťanskou víru tak živoucí význam, je v našem sebejistém věku hrubě opomíjen a nepochopen. Tento duchovní princip je velmi dobře zobrazen v knize Genesis....

Jákob byl už od narození mazaný a lstivý a jeho síla mu byla téměř osudovou slabostí. Převážnou část svého života v sobě nesl cosi tvrdého a nepoddajného. Ani nádherné vidění, kterého se mu jednou dostalo na opuštěném místě, ani dlouhá a hořká sebekázeň v Cháranu nezlomily jeho nebezpečnou sílu. A pak se jednou po západu slunce ocitl u potoka Jabok. Muž vychytralý, bystrý, znalý všech vnitřních cest života i tvrdých způsobů. Obraz, který skýtal, nebyl vůbec půvabný: nádoba pokažená už od svého vzniku. Jeho naděje spočívala v jeho vlastní porážce. Na sklonku dne neměl Jákob o ničem ani tušení, ale než vzešla jitřenka, věděl mnohem víc. Celou noc zápolil s Bohem, dokud mu Bůh ve své dobrotivosti neporanil kyčel, a tak nad Jákobem zvítězil. Ale s pokořením a porážkou začal Jákob pociťovat i radost a vyproštění ze své vlastní zlé síly. Byla to radost nad tím, že jej přemohl Bůh. Hlasitě volal po požehnání a odmítal protivníka propustit, dokud se tak nestane. Byl to dlouhý zápas, ale Bohu (pro důvody, které znal jen On) Jákob za takovou námahu stál. A Jákob se stal novým člověkem - vzpurný a tvrdohlavý rebel se proměnil v poddajného a důstojného Božího přítele. Jákob skutečně „obstál“, ale díky své slabosti, nikoli síle....

Pouze Bohem přemožení mohou poznat pravou blaženost. Tato zdravá a nezbytná filozofie je založená na životě a skutečném stavu věcí. Neměli bychom však tuto pravdu přijímat slepě. Důvody jsou patrné a zde jsou alespoň některé z nich: jsme stvořenými bytostmi, nejsme sami sobě příčinou, neexistujeme ze sebe samých. Nebylo nám dáno, abychom měli sami v sobě život. Svým životem jsme plně a trvale odkázáni na Boha, který je zdrojem a pramenem všeho života. Pouze tehdy, přiznáme-li tuto závislost, můžeme objevit všechny skryté vnitřní síly své podstaty. Bez toho jsme lidmi jen napůl, jsme jen jakousi znetvořenou a ošklivou součástí vznešené rasy, která byla stvořena, aby v sobě nesla obraz svého Stvořitele....

Bůh již dávno vyslovil ortel nade vším tělesným a čas na jeho výročí nic nezmiřnil. „A tak ti, kteří jsou v těle, se Bohu líbit nemohou ...

Smýšlení těla je proto v nepřátelství vůči Bohu, neboť není a vlastně ani nemůže být poddáno Božímu zákonu ... Neboť smýšlení těla je smrt.“ Těmito slovy Bůh potvrdil svůj dávný odsuzující výrok. Ať už si to přiznáváme či nikoli, spočívá na nás kletba smrti. A budeme moci hovořit o spásné moudrosti, naučíme-li se důvěřovat nikoli sami sobě, ale tomu, kdo zákon smrti ustanovil. Vždyť jak bychom vůbec mohli důvěřovat něčemu tak prchavému a pomíjivému, jako je lidský život?....

*Moudrý muž, dnes už vím,
svůj pokoj nehledá v ničem,
co pomíjí.
A věcem,
kterým čas odměří jen malý díl,*

své srdce nikdy nesvěří....

Tato slova byla napsána před čtyřmi stoletími, ale i dnes, v okamžicích moudrého ztišení, cítíme a víme, že jsou pravdivá. Proč tedy stále vkládáme svou důvěru do věcí, které zanikají, proč ze sebe děláme otroky času a bláznů zmítané nestálostí? Kdo otrávil pohár, z něhož pijeme, a proměnil nás v rebely? Ano, byl to had, ďábel, ten nás poprvé zmámil k neuváženému vyhlášení nezávislosti - k vyhlášení, které je ve své podstatě nekonečně komické a současně hluboce tragické. Jak upřímně se nyní musí smát při pohledu na naši domýšlivost a touhu porovnávat své síly s Všemohoucím. Tato vytrvalá námaha lidstva je jen ubohou komedií skrácenou slzami a žalem nad znovu a znovu přicházející smrtí.....

Známe-li jen malinko své srdce, musí nám být zřejmé, že v sobě žádnou naději nenalezneme, a rozhlédneme-li se kolem, uvidíme, že pomoc nepřijde ani od tohoto světa. Vždyť příroda sama (odděleně od Boha) nás učí, že jsme v celém stvoření jen opuštěnými dětmi, sirotky v nezměrném prostoru, zcela bezbranní ve víru sil přesahujících naše chápání. Skrze celý náš svět se žene obrovská a neviditelná síla, která za sebou zanechává generace, města, civilizace. Země je jen nakrátko naším domovem a nakonec nám nabídne jen místo k pohřbení. Nic zde není skutečně bezpečné, skutečně laskavé. Slitování je u Pána, v tomto světě není slitování žádné. Příroda a život se řítí nezadržitelně dál, bez vědomí o dobru či zlu, bez poznání o lidském zármutku a bolesti....

Proto se Bůh oné noci u potoka utkal s Jákobem. Aby jej uchránil před klamnými nadějemi, aby jej zachránil z důvěry v sebe sama, Bůh Jáкова pokořil a vyrval mu vládu nad sebou. Tehdy začal Jákobovi vládnout mocným žezlem lásky. Charles Wesley, něžný zpěvák Anglie, básník výjimečného ducha i mezi zralými křesťany, vložil do Jákobových úst tuto modlitbu o zápase s Bohem:

*Síla má zhasíná, mé vlastní já se ztrácí
a klesám pokořen pod pažemi Tvé moci.
Padám až do hlubin - tam život se mi vrací
a stojím vírou zas na sklonku této noci.*

*Zde jsem. Jít Tě však odsud nenechám.
Nechci však, abys opustil mne snad,
dokud Tvé jméno vskutku nepoznám.*

*Tys navždy zchromil mne - tu oběť přijímám,
vždyť nyní překonám i peklo, svět i hřích.
Krajinou radosti se domů ubírám,
už znám Tvé jméno.
Na svých perutích srdce mě nese.
Už vím, kdo jsi.
Věčností dosvědčeno buď, že jsi Láska
- a to je Tvoje jméno.....*

Měli bychom se usilovně modlit k Bohu, aby si nás podrobil a zmocnil se nás, protože dokud se tak nestane, budeme stále ohroženi mnoha nepřáteli. Vždyť nákazu duchovního rozkladu nosíme sami v sobě. Nedostatek mravní moudrosti nás trvale

vystavuje riziku náhodného či lehkomyšlného sebezničení. Žádosti těla jsou stále přítomným nebezpečím pro naši duši. Svoboda může přijít jen po porážce starého způsobu života. Mír a bezpečí zakusíme teprve tehdy, až budeme přinuceni pokleknout. Dovolme Bohu, aby nás zlomil, aby oťrásl naši silou a smetl náš vzdor - a tak budeme zachráněni. A Bůh vstoupí do naší podstaty s věčným životem, jež nabízí od počátku, a ve své dobrotivosti nás zachrání pro sebe samotného....

Je-li tak snadné nalézt tento základní klíč k životu, proč téměř ve všem, co konáme, míříme opačným směrem? Proč budujeme církve podle lidského smýšlení? Proč se jako bohatstvím obklopujeme tím, co Pán už dávno zavrhl, a naopak pohrdáme hodnotami, jichž si Bůh vysoce cení? Vždyť my už neučíme lidi, aby zemřeli spolu s Kristem, ale aby nadále žili ze svých sil uprostřed hynoucího lidského pokolení. Nechlubíme se svou slabostí, ale svou mocí. Hodnoty, které Kristus označil za falešné, jsme natahali zpátky do středu své pozornosti a něžně je opečováváme jako pravé klenoty křesťanského života. Úzkostně čekáme na schválení toho či onoho ze strany lidí, kteří jsou uznáváni světem. Obrátí-li se na víru známá celebrity, snažíme se z toho vytěžit co nejvíce. Nikdo se neodváží vyčítat nedostatky slávou ověčeným vůdcům - vždyť jsou to známí sportovci, poslanci, cestovatelé, bohatí podnikatelé. Před takovými se ukláníme s úslužnými úsměvy a na veřejných setkáních a v křesťanských listech je vyzdvihujeme. Abychom zvětšili vliv Boží církve, oslavujeme člověka. Slávu Původce života jsme učinili závislou na přechodné popularitě smrtelných lidí....

Skutečnost, že se dokážeme prohlašovat za Kristovy následovníky a přitom bereme slova jeho proroků tak lehkověrně, je opravdu ohromující. Vždyť jak bychom mohli jednat tak, jak jednáme, kdybychom brali vážně slova Božího služebníka Jakuba: „Bratři moji, nespojujte víru našeho slavného Pána Ježíše Krista s předpojatostí. Kdyby totiž do vašeho shromáždění přišel muž se zlatým prstenem a v nádherném šatu a přišel by také chudák ve špinavých šatech a vy byste věnovali pozornost tomu, který má nádherné šaty, a řekli byste mu: "Ty se posad' pohodlně sem', ale tomu chudákovi byste řekli: "Ty se postav tamhle, nebo si sedni sem pod moji podnož', neučinili jste pak mezi sebou rozdíl a nestali se z vás soudci se zlými úmysly? Slyšte, moji milovaní bratři: Nevyvolil Bůh chudáky tohoto světa, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království, které zaslíbil těm, kdo ho milují?".....

Pavel tyto věci viděl zcela jinak než ti, které káral Jakub. „Křížem našeho Pána," píše Pavel, „je svět ukřižován mně a já světu." Na kříži, na němž byl ukřižován Ježíš, zemřeli i jeho apoštolové. Ztráta, odmítnutí, veřejné zhanobení, to vše náleží společně Kristu i těm, kteří jsou vpravdě jeho. Kříž, který je zachraňuje, je i křížuje. Cokoli jiného je jen pseudovíra, která není ani trochu pravdivá. Co však můžeme říci, když většina křesťanských vůdců žije jako všichni ostatní, kteří přijímají věci tohoto světa (a odmítají je jen v těch nejhrubších formách)? Tito lidé vůbec nežijí tak, jako by zemřeli pro Krista. Jak můžeme pohlédnout do tváře ukřižovanému a umučenému Kristu, když vidíme jeho následovníky přijímané a oslavované světem? Stačí však, že o kříži okázale káží a že na sebe hlučně ukazují jako na pravé věřící? Jsou snad kříže dva? Neměl Pavel na mysli něco zcela odlišného než oni? Obávám se, že ano a že nyní jsou zde dva kříže: původní a jakýsi nový....

Protože si uvědomuji hloubku vlastní nedokonalosti, chtěl bych na všechny, kteří přijímají to vzácné jméno, podle něhož se nazýváme křesťané, myslet s láskou a s láskou o nich hovořit. Pokud se však nemýlím, současný populární kříž není tím

křížem, který známe z Nového zákona. Je to spíše blýskavá ozdoba na krku sebejistého a tělesného křesťanství, jehož ruce jsou sice čisté ruce Ábelovy, avšak vzpurný hlas náleží Kainovi. Na starém kříži se odehrávalo křížování, nový kříž je spíše k pobavení. Starý kříž přinášel odsouzení, nový přináší zábavu. Starý kříž zabíjel víru v tělesné věci, nový ji posiluje. Starý kříž byl spojen se slzami a krví, nový se smíchem. Všechno tělesné, usměvavé a sebejisté o kříži káže i zpívá, před křížem pokleká a na něj ukazuje profesionálně teatrálním gestem. Ale vzít na sebe pohanu kříže bude tvrdohlavě odmítat, bude odmítat na kříži zemřít....

Velmi dobře vím, jaké vybroušené argumenty mohou být uváděny na obranu nového kříže. Neobrací snad nový kříž na víru mnoho lidí, nepřináší nám snad výhody vzrůstajícího počtu následovníků? Neměli bychom se snad všichni přizpůsobit proměnám času? Copak neznáme slogan: „Nové časy - nové mravy“? Jen někdo velmi starý a velmi konzervativní by mohl trvat na smrti jako na určené cestě k novému životu. Koho by dnes zajímal vážností obestřený mysticismus, který odsuzuje tělo k smrti na kříži a sebezapření a pokoru považuje za ctnost, která je od křesťana neodmyslitelná? Toto jsou jedny z mnoha štiplavých argumentů, které se vydávají za moudrost, aby mohl být obhájen kříž soudobého křesťanství. Ale je to kříž prázdný a postrádající smysl.....

Bezpochyby je mnoho těch, kteří vnímají tragédii naší doby. Proč však mlčí, když je tak vážná potřeba jejich svědectví? Ve jménu Krista lidé vyprázdnili smysl Kristova kříže. „Hlas zpívajících já slyším“ (KP). Pozlacený kříž si lidé vyzdobili módními ornamenty a pak si před ním posedali, aby jedli, pili a bavili se. Ve své slepotě zaměnili mocnou Boží sílu za dílo svých vlastních rukou. Naše mimořádná doba by si možná zasloužila proroka, který by v hněvu roztránil desky na úpatí hory a volal by Církev k pokání nebo k soudu....

Každý, kdo chce následovat Krista, stojí na počátku jasné cesty. Je to cesta smrti do nového života. Život stojí právě za branou smrti a každému, kdo je znechucen sám sebou, dává znamení a vábí ho, aby vstoupil a ochutnal z hojnosti skutečného života. Dosáhnout nového života však znamená projít údolím šeré smrti a já vím, že zvuk těchto slov odvrátí mnohé od další cesty za Kristem. Ke komu však půjdeme? „Ty máš slova věčného života.“...

Je možné, že někteří jinak horliví věřící se stáhli zpátky, když nedokázali unést příchut' smrti, kterou s sebou, zdá se, nese myšlenka kříže. Tito lidé milují slunce a je pro ně těžké si představit život ve stálém stínu. Nepřejí si prodlévat v přítomnosti smrti a navždy dýchat vzduch umírání. A tento instinkt je správný. Církev je tvůrcem až příliš mnoha výjevů smrtelných loží, hřbitovů plných křížů a pohřebního truchlení. Zatuhlý vzduch kostelů, pomalá a vážná chůze pastorů, stísněné ticho věřících a nakonec skutečnost, že mnozí do kostela vstupují, jen aby vzdali poslední poctu zemřelému. To vše vytváří pocit, že náboženství je čímsi, co nahání strach. Že je zde především pro pochmurné úkony, do nichž nás přivádějí hořké a nevyhnutelné chvíle života. Toto vše však není náboženství kříže. Je to spíše jakási nevkusná parodie. „Hřbitovní křesťanství“, které ani vzdáleně nesouvisí s naukou o kříži, může být částečně vinno potřebou nového a veselím podbarveného kříže, který dnes všude vidíme. Lidé jsou žádostiví života. Když se však dozvědí, že život přichází s křížem, nerozumějí tomu. Tak často viděný obraz jim propojil kříž s náhrobními kameny, obrostlými břečťanem, a

s blikajícími světélky dušičkových svíček. A tak tedy odmítají poselství kříže a s ním i jedinou naději života, která kdy byla lidským synům dána.....

Božím záměrem však nikdy nebylo, aby jeho děti navěky visely na kříži. Sám Kristus na kříži trpěl jen šest hodin. Když kříž dokončil své dílo, nastoupil vítězný život. „Proto ho Bůh také povýšil nade všechno a dal mu jméno nad každé jméno.“ Radostné vzkříšení převýšilo všechnu bolest ukřižování. Ale vzkříšení muselo předcházet ukřižování. Cesta života, která se zarazí před křížem a nejde dál, je cesta krátká, dočasná a beznadějně odsouzená k zániku. Avšak život, který vstupuje až na kříž a ztrácí tam sám sebe, se stává nesmrtelným pokladem Božím, který se opět pozvedá spolu s Kristem. Nad ním už smrt nepanuje. Kdokoli se vzpírá přivést svůj život na kříž, snaží se jen oklamat smrt. Nezáleží na tom, jak úpěnlivě bude se smrtí zápasit, jeho osudem bude nakonec ztráta života. Člověk, který na sebe bere kříž a následuje Krista, brzy zjistí, že jeho cesta nesměřuje k hrobu. Smrt už překročil a rozprostírá se před ním nekonečný život, zářící radostí. Jeho dny už napříště nikdy nebudou zahalené pochmurným šerem kostelů, tíhou hřbitovů, prázdnými zvuky obřadnictví ani černými rouchy, které nejsou ničím jiným než rubášem mrtvé církve. Jeho dny budou už jen „nevýslovnou radostí plnou slávy“.....

Skutečná víra musí znamenat mnohem více než jen pasivní přijetí. Život tělesného Adama, život Bohem zavržený, se musí bezvýhradně vzdát a musí skonat na kříži. Znamená to, že přijmeme spravedlivý Boží ortel nad zlem všeho tělesného a uznáme jeho právo odsoudit zničitelné zlo k zániku. Měli bychom podstoupit ukřižování sebe sama spolu s Kristem ke vzkříšení k novosti života. Kde je takováto víra, tam bude Bůh vždy pomáhat k dalšímu růstu. Tak započne Boží pronikání do našeho života. Bůh sám se bude zmocňovat naší podstaty svou pronikavou, avšak lásku vnucující silou. A až přemůže náš vzdor, spoutá nás pouty lásky a přitáhne si nás k sobě. Pak, podrobení a „omámení jeho láskou“, budeme znovu a znovu Bohu děkovat za požehnání jeho moci. Navrátí se nám morální zdraví, pozvedneme oči a vzdáme chválu Nejvyššímu. Budeme chodit vírou, abychom uchvátili to, k čemu jsme byli nejprve sami uchvázeni Bohem.....

„Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými a zjevil jsi je nemluvňatům.“.....

Zapomenutý Duch svatý

Jan 14,26

Utěšitel, ten Duch svatý.

Liberální křesťané se dopouštějí tragického omylu, když snižují či popírají Kristovo božství. Vyznávají tak jen nedokonalého Krista, jehož smrt byla zbytečným mučednictvím a vzkříšení pouhým mýtem. Ti, kteří následují spasitele jako pouhého člověka, nenásledují ve skutečnosti spasitele, ale jen jakýsi ideál. Ideál, který navíc nemůže udělat nic než jim připomínat jejich slabosti a hříchy. Pokud totiž Mariin syn nebyl Synem Božím, ale obyčejným člověkem, pak není pro lidstvo žádná další naděje. Pokud ten, který sám sebe nazýval Světlem světa, byl pouhým blikotavým plamínkem, pak temnota zahalující náš svět zůstává navěky. Takzvaní křesťanští vůdci se snaží

tuto pravdu zakrýt, ale jejich odpovědnost za každou duši jejich stáda nelze odbýt ledabylým mávnutím ruky. Bůh je bude volat k odpovědnosti za škody spáchané na duších prostých věřících, kteří jim důvěřivě svěřili duchovní vedení.....

Liberální popírání Kristova božství je skutečně trestuhodné. Avšak nás, kteří se pyšníme svou ortodoxií, nesmí rozhořčení nad tímto jednáním zaslepit vůči vlastním nedostatkům. Rozhodně není čas k tomu, abychom si gratulovali, protože i my jsme se v posledních letech dopustili mnoha velikých chyb, velmi podobných těm na straně liberálního křesťanství. Naším omylem (neměli bychom otevřeně říci hříchem?) je zanedbání učení o Duchu, téměř jako by ani nepatřil k božské bytosti. Postavení Ducha nepopíráme nějakým přímým věroučným tvrzením, protože naštěstí, kdykoli se to týká našeho vyznání, lpíme dostatečně pevně na tom, co říká Bible. Naše formální vyznání je správné, *selhání nastává v osobním životě naší víry.....*

Toto není malicherné a bezvýznamné rozlišení. Jakékoli učení má hodnotu jen tehdy, když *významně ovlivňuje naše myšlenky a proměňuje náš život*. Z tohoto úhlu pohledu nemá učení o Duchu svatém, jak je dnes v křesťanství zastáváno, vůbec žádnou hodnotu. Ve většině křesťanských církví je Duch téměř úplně přehlížen. Nikdo nevidí zásadní rozdíl mezi jeho přítomností či absencí. Při chvalozpěvu a požehnání je mu věnována kratičká pozornost, a jinak jako by ani neexistoval. Ignorujeme ho tak úplně, že naše označení „trinitáři“ je už jen formální záležitostí. Křesťanská nauka o Trojici otevřeně vyznává rovnost mezi třemi osobami Trojice a právo Ducha svatého na božské pocty. Vyznáváme-li cokoli jiného, pak popíráme učení o Trojici.....

Zanedbání učení o svaté třetí osobě mělo a má vážné následky. Toto učení je samo o sobě dynamické a mocné. Musí však být dostatečně energicky hlášáno, aby se jeho síly mohly s třeskotem uvolnit. Jinak bude po celý náš život tiše spočívat kdesi v pozadí naší mysli, neúčinné a nehybné. Nauka o Duchu je skrytá výbušnina. Její síla čeká, až ji Církev uvolní a využije. Moc Ducha nevytryskne na základě nějakého akademického potvrzení pravdivosti duchovních nauk. Duch svatý vůbec nedbá o to, zapíšeme-li ho do seznamu chvalozpěvů na zadní straně svých zpěvníků. Duch čeká, s jakými důrazy jej budeme *vyzdvihovat*. Dostane-li se do myšlenek křesťanských učitelů, zaplní i očekávání posluchačů. Až Duch svatý nebude mezi námi jen náhodným hostem a stane se nám opět životně důležitým, pak budou křesťané ve svém středu opět zakoušet sílu jeho moci....

Vědomí o Duchu je u běžných členů církve natolik vágní, že se téměř zdá, jako by ani neexistovalo. Když se lidé pokoušejí o Duchu přemýšlet, představují si nějakou mlhavou substanci, cosi jako obláček neviditelného kouře, o němž se tvrdí, že prodlévá v kostelech a vznáší se nad umírajícími. A upřímně řečeno, ve skutečnosti v něco takového ani příliš nevěří, ale prostě jen nějak věřit chtějí. Na to, aby si celou pravdu prozkoumali ve světle Písma, se příliš necítí, a tak udržují víru v Ducha co nejdál od skutečného života, v dostatečné vzdálenosti, která nedovolí, aby se jich to osobně dotýkalo. Tento problém se týká překvapivě velkého množství svědomitých lidí, kteří se upřímně snaží být křesťany....

Nyní tedy - jak bychom měli smýšlet o Duchu? Vyčerpávající odpověď by snad naplnila svazky knih. Mohu pouze připomenout „laskavé pomazání shůry“ a doufat, že vlastní touha čtenářů je podnítí k tomu, aby sami za sebe poznali požehnanou třetí osobu.

Když si pročítám zkušenosti mnoha křesťanů, nabývám dojmu, že ti, kteří moc Ducha zakusili nejbližší, neměli příliš velkou potřebu věci Ducha definovat. Bibličtí svatí se nikdy nepokoušeli o vysvětlování Ducha, v němž žili a chodili. Mnohým, kteří byli v pozdějších dobách naplnění a opanování Duchem, zabránily jejich literární schopnosti, aby nám o Duchu řekli dostatek. Příliš se nezabývali sami sebou, nehodnotili, ale žili v jednoduchosti a prostotě. Pro ně byl Duch tím, koho milovali a s nímž měli společenství stejně jako se samotným Pánem Ježíšem. Jistě by se cítili úplně ztraceni v metafyzických diskusích o podstatě Ducha; avšak o jeho moci, nezbytné pro svatý život a plodnou službu, hovořili bez jakýchkoli potíží....

A tak by tomu také mělo být. Osobní zkušenost musí být ve skutečném životě primární.

Nejdůležitější ze všeho je přímý a okamžitý kontakt s realitou, kterou zakoušíme. Dítě může přijímat potravu, aniž by cokoliv vědělo o její výživné hodnotě. Prostý venkovan může prožívat radosti čisté lásky, aniž by kdy slyšel o Sigmundu Freudovi nebo Havelocku Ellisovi. Osobní setkání je vždy lepší než poznání skrze pouhý popis. Osobní poznání také nepostuluje ani nevyžaduje poznání popisné....

V otázkách víry musí být, více než v jiných oblastech lidské zkušenosti, jasně rozlišeno to, o čem *víme* a to, co *známe*. Jde tu o stejný rozdíl, jako mezi tím, když prostě víme o jídle a když skutečně jíme. Člověk může zahynout hladem, ačkoli ví o chlebu úplně vše, a stejně tak může člověk znalý veškerých historických údajů o křesťanství hynout duchovně. „A toto je život věčný: Aby poznávali tebe, jediného pravého Boha, a toho, kterého jsi poslal, Ježíše Krista" (NS). Pokud v tomto verši zaměníme poznání za znalost nějakých údajů, uvidíme nesmírný rozdíl. „A toto je život věčný: Aby věděli o tobě, jediném pravém Bohu, a o tom, kterého jsi poslal, Ježíši Kristu.“ Tato drobná záměna ukazuje na rozdíl mezi životem a smrtí, protože zasahuje samotnou podstatu verše a zcela zásadně a osudově mění jeho teologický význam.....

Z tohoto důvodu nesmíme podcenit význam této záměny. Hodnota je tam, kde je i schopnost pozvednout nás k touze po opravdové zkušenosti. Tak nás může vědění o něčem přivést k osobnímu poznání. Říkám ovšem, že *může*, nikoli že se tak nezbytně musí stát. Neměli bychom se nechat podvést představou, že učíme-li se o Duchu, už jsme ho poznali. Poznání přichází pouze s osobní zkušeností se samotným Duchem svatým.....

Jak bychom měli smýšlet o Duchu? Mnohému se o Duchu svatém naučíme ze samotného slova *duch*. Duch znamená existenci nad a za hranicemi hmoty. Znamená to život v jiné úrovni existence. Duch je substance nemající váhu, rozměry, velikost ani prostorové rozpětí. Tuto charakteristiku má hmota, na ducha ji aplikovat nemůžeme. Přesto je duch pravou podstatou a objektivní realitou. Pokud je těžké si to představit, prostě to přejděte, protože se zde - nešikovně, ale jak nejlépe dovedu - pokouším vyjádřit něco, co je tak jako tak za hranicemi lidské mysli. Zároveň se však nemusíme úzkostlivě bát svých omezených výrazových prostředků, o Duchu můžeme beze škod hovořit pomocí dostupných výrazů. Jak tedy máme smýšlet o Duchu? Křesťanská teologie v souladu s Biblií učí, že je to osoba, mající veškeré osobnostní rysy, jako jsou emoce, intelekt a vůle. Duch ví, přeje si, miluje, Duch pociťuje náklonnost, nelibost, soucit. Duch myslí, vidí, slyší i promlouvá a veškerým svým jednáním se prokazuje jako živá osoba.....

Pro Ducha svatého je také příznačná schopnost proniknout do lidské duše. A tento aspekt má mimořádný význam i přitažlivost pro každé hledající srdce. Duch může pronikat hmotou, fyzickým tělem, myslí a také jiným duchem - duchem člověka. Může lidského ducha nejen plně proniknout, ale může se s ním smísit, propojit. Může vstoupit do lidského srdce a učinit si tam místo, aniž by bylo vypuzeno cokoli bytostně lidského. Integrita lidské osobnosti zůstává neporušena. Na ústup je zahráno pouze mravní zlo....

Tady se nám ovšem objevuje jistý metafyzický problém, kterému se nesmíme vyhnout: jak může jedna osoba vstoupit do jiné? Upřímná odpověď by mohla znít, že zkrátka nevíme. Avšak k porozumění se lépe přiblížíme jednoduchou analogií, kterou si vypůjčíme od zbožných pisatelů dřívějších století. Když do ohně vložíme kus železa a rozdmýcháme uhlí, máme zpočátku dvě odlišné substance, železo a oheň. Vložením železa do ohně však nastává pronikání ohně železem. Záhy se oheň začne zmocňovat kovu a my už nemáme jen železo v ohni, ale i oheň v železe. Jsou to stále dvě odlišné substance, avšak navzájem se prostupují a pronikají jedna do druhé, až se nakonec stávají jednou jedinou látkou....

Podobným způsobem proniká Duch svatý našeho ducha. Během této zkušenosti zůstáváme sami sebou. Nedochozí k zničení podstaty. Každý zůstává oddělenou bytostí jako dřív. Rozdíl je v tom, že Duch nyní prostoupil a naplnil naši osobnost a my *osobně zakoušíme jednotu s Bohem....*

Jak smýšlet o Duchu? Bible prohlašuje, že Duch je Bůh. Veškeré kvality náležející Všemocnému Bohu jsou plně připsány i Duchu. Vše, kým je Bůh, je i On. Duch Boží je s Bohem jedno a je mu roven, tak jako lidský duch je jedno s člověkem a je člověku roven. V Písmu je to vyjádřeno natolik zřetelně, že argument neoslabíme, vynecháme-li formalitu důkazu textem. Je to nepřehlédnutelné i pro příležitostného čtenáře Písma....

Když raná Církev formulovala „pravidla víry“, směle vyznala víru v Božství Ducha svatého. Apoštolské vyznání víry dosvědčuje víru v Otce, Syna i Ducha svatého a nečiní mezi nimi žádný rozdíl. A církevní otcové, autoři nikajského vyznání, vyjádřili svou víru v božství Ducha v překrásné pasáži:

*Věříme v Ducha svatého,
Pána a oživovatele,
jenž z Otce a Syna vychází,
jenž s Otcem a Synem je zároveň
uctíván a oslavován.*

Ariánský spor, který se objevil ve IV. století, přinutil církevní otce k jasnějšímu zformulování víry. Mezi významné spisy té doby patří Athanasiovo vyznání. Teď není podstatné, kdo je jeho autorem. Záměrem spisu byl pokus o stručné vyjádření toho, co Bible učí o podstatě Boha. Záměr se plně podařil a podobně precizní a jasný text bychom stěží hledali v jiném literárním díle. Následuje několik citací pojednávajících o Božství Ducha svatého:....

„Jiná je totiž osoba Otce, jiná Syna, jiná Ducha Svatého, ale Otce i Syna i Ducha svatého jedno jest božství, rovná sláva, spoluvěčná velebnost. A v této Trojici nic není dřívější ani pozdější, nic větší ani menší, nýbrž všechny tři osoby jsou mezi sebou spoluvěčné a sobě rovné, takže veskrze, jak již bylo výše řečeno, má býti ctěna i Trojice v jednotě, i jednota v Trojici.“.....

V posvátných hymnech Církev vyjadřuje božství Ducha svobodně a nepokrytě, a v inspirovaných žalmech jej uctívá s radostným odevzdáním. Některé z písní věnovaných Duchu se nám staly natolik důvěrnými, že už ani nevěnujeme pozornost jejich obsahu. Mezi ty nejkrásnější patří například píseň „Svatý Duch se světlem božským“ či novější „Zahal mě Duchem Božím“ a mnoho dalších. Tyto písně jsou však tak často zpívány lidmi, kteří se osobně nezabývají jejich obsahem, že se i pro většinu z nás stávají bezobsažnými.....

V básnickém díle Fredericka Fabera jsem objevil hymnus věnovaný Duchu svatému, který považuji za nejpůsobivější ze všech kdy napsaných. Pokud je mi však známo, nebyla k němu zkomponována melodie, a pokud ano, pak se ovšem dnes nezpívá v žádné mně známé církvi. Nemůže snad důvodem být to, že hluboká osobní zkušenost s Duchem svatým, důvěrnost a vroucnost v hymnu vyjádřená dnes nenachází odezvu v srdcích věřících? Zde jsou tři sloky:

*Fontáno lásky! Tys pravý Bůh!
Tobě jsou zřídlem Otec i Syn.
Po cestách věků procházíš se,
oděn jsi šatem odvěkým.*

*Bázeň mě jímá nad láskou Tvou!
Milosti plný! Nestvořený!*

*Před trůnem Tvým, jenž požehnán jest,
klaním se hříšný, pokořený.*

*Jsi Bohem světla! Všemohoucí!
Pohlédnout ani nemohu tam, kde mocná moudrost tajemství zná,
vznešených cest, jež prostíráš sám.....*

Tyto řádky v sobě mají vše, čeho je třeba ke vzniku krásné duchovní písně - čistou teologii, rytmickou stavbu, poetickou krásu, hloubku myšlenek zhuštěných do několika slov i silné a vznosné náboženské cítění. Přesto jsou úplně zapomenuty. Věřím, že oživená moc Ducha svatého mezi námi otevře opět poklady dávno zapomenutých hymnů. Píseň nemůže inspirovat Ducha svatého, Duch je však stálou inspirací písní.....

Křesťanské učení o Duchu svatém hovoří o přítomnosti Boha mezi věřícími. Duch není jen Božím poslem, *Duch je samotným Bohem*. Je Bohem, který působí uprostřed svého stvoření a v jeho nitru koná dílo spásy a obnovy....

Božská osoba nikdy nic nekoná nezávisle na dalších osobách, které jsou v Bohu. Bylo by to téměř jako představa „rozdělené substance“. Za každým Božím skutkem stojí všechny tři osoby. Bůh není nikdy a nikde přítomen jinak než ve své plnosti. Bůh

nedělí sebe sama. Kde je Duch, tam je i Otec i Syn. „A přijdeme k němu a zřídíme si u něj příbytek.“ Naplňování konkrétního díla jedné božské osoby může být v určitém čase přednostní, avšak konající osoba není nikdy sama. Kdekoli je Bůh přítomen, je přítomen plně....

Kdybychom se zeptali: „Jaký je Bůh?“, pak by odpověď vždycky zněla: „Jako Kristus.“ Kristus je Bůh, a proto onen muž, který procházel Palestinou, byl vtělený Bůh, který jednal podle své vůle. A tak na otázku: „Jaký je Duch?“ musíme vždy odpovědět: „Jako Kristus.“ Protože Duch je esencí Otce i Syna. Je takový, jací jsou i oni. A to, co cítíme vůči Kristu a vůči Otci v nebesích, bychom měli cítit vůči Otcovu i Synovu Duchu.....

Duch svatý je Duchem života, světla a lásky. Jeho nestvořená podstata je jako bezmezný ohnivý oceán, bouřící, převalující se podle odvěkých Božích záměrů. Jinak působí na přírodu, jinak na lidský svět a jinak na svou církev. A každý jeho skutek je v plné harmonii s trojjediným Bohem. Nejedná na základě impulsivních a libovolných rozhodnutí. Je Duchem Boha Otce a ke svému lidu cítí naprosto totéž, co Otec. Nemusíme se tedy podívat nad jeho přítomností. Vždy jedná stejně jako Kristus - pro hříšníky má slitování, pro svaté vroucí náklonnost a pro lidské utrpení soucit a lásku....

Je na čase činit pokání, protože naše prohřešky vůči svaté třetí osobě Boží jsou mnohé a velice zneklidňující. Měli bychom být jeho přáteli, a zatím s ním zacházíme hanebně. V jeho vlastním chrámu jsme jej ukřižovali, tak jako ukřižovali věčného Syna na kopci za Jeruzalémem. Hřeby, které jsme použili, nebyly ze železa, ale z materiálu nejjemnějšího a nejvzácnějšího, z něhož je vytvořen lidský život. Ze svých srdcí jsme vzali vůli, city a myšlenky a překuli je v hřeby nedůvěry, vzdoru a nezájmu. Nízkými myšlenkami a nepřátelským postojem jej zarmucujeme a uhašíme v sobě jeho věčný plamen....

Tím nejryzejším a nejopravdovějším pokáním je naprostý odvrát od skutků a postojů, z nichž se kajeme. Tisíc let výčitek nad špatným skutkem nepotěší Boha tolik jako změna jednání a zcela obnovený život. „Svévolník ať opustí svou cestu, muž propadlý ničemnostem svoje úmysly; nechť se vrátí k Hospodinu, slituje se nad ním, k Bohu našemu, vždyť odpouští mnoho.“...

Opomíjíme-li Ducha, nejlepším pokáním bude už nikdy jej neopomíjet. Začněme na něj myslet jako na toho, kdo zasluhuje uctívání a poslušnost. Otevřeme dokořán všechny dveře svého nitra a pozvěme ho dál. Nabídněme mu k obývání každou komnatu v chrámu svého srdce a naléhejme, aby vstoupil a zůstal, aby v nás přebýval jako Pán ve svém vlastním příbytku. A pamatujme, že Duch přichází tam, kde zní sladké Ježíšovo jméno, tak jako včela přilétá k vonnému květu. Kde je ctěn Kristus, tam jistě vstupuje i Duch; kde je Kristus oslavován, tam i Duch bude prodlévat s volností a potěšením.....

Osvícení Duchem

Jan 3,27

Jan odpověděl: „ Člověk nemůže přijmout nic, není-li mu to dáno z nebe“ (NBK).

V těchto několika slovech je všechna naděje i zoufalství lidstva. „Člověk nemůže přijmout nic.“ Z kontextu víme, že Jan hovoří o duchovních pravdách. Říká tak, že existuje určitý druh pravdy, kterou nelze pochopit intelektem, protože intelekt slouží k uchopení myšlenky. Zmíněná pravda však nesestává z myšlenek, ale ze života. Boží pravda je duchovní podstata, a proto může být předána jen duchovním zjevením. „Není-li mu to dáno z nebe.“ ...

To, co zde Jan vyslovil, nebylo nové učení, ale spíše rozvedení pravdy, vyučované již ve Starém zákoně. U proroka Izajáše například čteme: „Mé úmysly nejsou úmysly vaše a vaše cesty nejsou cesty moje, je výrok Hospodinův. Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše.“ Možná to pro tehdejší posluchače neznamenal více, než že Boží myšlenky, svým způsobem podobné našim, jsou mnohem vznešenější a jeho cesty nás převyšují moudrostí a nekonečností jeho moci. Jan nyní zcela zřetelně říká, že Boží úmysly nás nepřesahují jen svou mocí, ale naprostou odlišností své hodnoty. Boží myšlenky patří do duchovního světa, myšlenky lidské do světa intelektu. Ale zatímco Duch se může chopit lidského rozumu, rozum nikdy nemůže pochopit Ducha. Člověk nemůže vstoupit tam, kudy vedou Boží stezky. „Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a jak nevystižitelné jeho cesty!“ ....

Bůh stvořil člověka ke svému obrazu a vložil do něj nástroj, jehož pomocí člověk rozpoznával duchovní hodnoty. Když člověk zhřešil, tento nástroj zahynul. „Mrtví ve svých hříších“ neznamená smrt těla ani rozumu, ale smrt onoho nástroje v lidské duši, který poznával Boha. Nyní je člověk přinucen spoléhat na nástroj daleko podřadnější a navíc nepostačující záměru. Tím je pochopitelně lidská mysl, sídlo rozumových sil a chápání....

Člověk nemůže poznat Boha rozumem, rozum *může pouze o Bohu vědět*. Světlo rozumu může objevit některá důležitá fakta o Bohu. „Jeho věčnou moc a božství, ačkoli jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa jasně vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle, takže jsou bez výmluvy“ (NS). Boží stvoření může osvětlit mravní uvažování, avšak hlubší tajemství člověku zůstávají skryta, dokud se mu nedostane zjevení shůry. „Ale tělesný člověk nepřijímá věci Božího Ducha, neboť jsou mu bláznovstvím, a nemůže je poznat, protože musí být posuzovány duchovně.“ Když Duch osvětlí srdce, pak jedna část člověka vidí dříve nespátřené a zná dříve nepoznané. Je to poznání, jakého vlastními silami nedosáhne ani ten nejlepší myslitel. To, co nyní osvětlí člověk ví, je hluboké a směrodatné a nevyžaduje to žádné rozumové důkazy. Poznání vycházející z jeho zkušenosti je nad rozumem, je přímé, plně přesvědčivé a vnitřně uspokojující. „Člověk nemůže přijmout nic.“ Tato skutečnost je jádrem Bible. Bůh přikládá jen malou váhu tomu, na co člověk přichází vlastním rozumem. „Kde je moudrý? Kde je zákoník? Kde je myslitel tohoto věku? Neobrátí Bůh moudrost tohoto světa v bláznovství?“ Lidský rozum je ve své sféře skvělým a užitečným nástrojem. Je to Boží dar a Bůh neváhá dovolávat se k němu. Takto například volá k Izraeli: „Pojďte, projednejme to spolu.“ Lidský rozum nepostačuje k poznání Božích věcí, rozum je na to slabý a svou vlastní podstatou nevhodný. Nebyl nám dán k poznání Boha.....

Učení o neschopnosti lidské mysli a o potřebě božského osvětlení je v Novém zákoně tak obsáhle rozvinuto, že budí jen údiv, jak daleko jsme se vzdálili. Přísná pravověrnost pociťuje nad liberalismem sebevědomou nadřazenost, a zatím sama upadá do omylu.

Je to omyl striktního lpění na textu, který je holou ortodoxií bez svatého Ducha. Mezi konzervativními křesťany není nesnadné nalézt lidi vyučené Biblií, kteří však nikdy nebyli vyučováni Duchem. Pravdu pokládají za cosi, co mohou uchopit vlastní myslí. Pokud se věrně přidržují základů křesťanské víry, je jim namlouváno, že znají božskou pravdu. Ale tyto dvě věci na sebe automaticky nenavazují. Nelze znát pravdu bez Ducha. I ten nejbystřejší intelekt se před Božím tajemstvím stává ničím. K tomu, aby člověk mohl porozumět zjevené pravdě, je zapotřebí Božího aktu, který je srovnatelný s původním aktem inspirace textu. Sám nepozná nic, „není-li mu to dáno z nebe.“ Toto je další stránka pravdy, která v sobě nese naději pro všechny, protože tato slova s určitostí znamenají, že existuje dar poznání - dar, jenž přichází z nebe. Kristus řekl svým učedníkům, že přijde očekávaný Duch pravdy, který je všemu vyučí. Petrovo poznání o Ježíšově mesiášství je označeno za přímé zjevení od Boha. A v jedné ze svých modliteb Kristus říká: „Velebím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi skryl tyto věci před moudrymi a rozumnými a zjevil jsi je maličkým“ (NS). „Moudří a rozumní“ zde nepředstavují řecké filozofy, ale židovské studenty Písma a učitele Zákona....

Tato zásadní myšlenka, že rozum nemůže být nástrojem k poznání Boha, je plně rozvinuta v Pavlových dopisech. Apoštol jasně zamítá všechny přirozené lidské schopnosti, jejichž pomocí bychom mohli odhalit Boží pravdu. V tomto směru jsme úplně bezmocní, vydáni do rukou Ducha, který své dílo koná v našem nitru. „Co oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na lidské srdce nevstoupilo, to připravil Bůh těm, kteří ho milují. Nám to však Bůh zjevil skrze svého Ducha. Duch totiž zkoumá všechny věci, i Boží hlubokosti. Vždyť kdo z lidí zná nitro člověka, než duch člověka, který je v něm? Tak ani Boží věci nezná nikdo jiný než Duch Boží. My jsme ovšem nepřijali ducha světa, ale Ducha, který je z Boha, abychom věděli, co nám bylo od Boha darováno.“....

Tato citace pochází z Pavlova 1. listu Korintským a není vyňata z kontextu ani zneužita k nesprávnému významu. Ve skutečnosti vyjadřuje podstatu Pavlovy duchovní filozofie a plně harmonizuje se zbytkem celého listu (a mohu jen dodat, že i se všemi ostatními Pavlovými listy zachovanými v Novém zákoně). Tomuto význačnému apoštolovi by byl dnes populární teologický racionalismus zcela cizí. Pavel nevěřil v možnost pochopení pravdy lidskými schopnostmi a nezávisle na přímém osvětlení Duchem svatým....

Právě jsem užil slova *racionalismus*. Nepoužívám je neuváženě a také hned vysvětlím, co tímto slovem míním v souvislosti s ortodoxní vírou. Myslím, že to nebude nic nesnadného, protože přísné lpění na textu Písma je dnes založeno na stejném předpokladu, na němž stojí právě racionalismus. Je to víra, že lidská mysl je nezávislou autoritou v otázkách posuzování pravdy. Jinak řečeno, je to *důvěra v takové schopnosti lidské mysli, které jí Bible upírá. Mysl nebyla pro určité věci stvořena, a proto jich ani není schopna*. Filozofický racionalismus je alespoň dostatečně poctivý k tomu, aby nepokrytě odmítl Bibli. Teologický racionalismus předstírá, že Bibli uznává, ve svém domýšlivém rozumářství ji však vnitřně odmítá....

Vnitřní jádro pravdy je z téhož materiálu jako vnější skořápka. Mysl může uchopit to vnější, ale pouze Boží Duch může uchopit niternou podstatu. Velice se mýlíme, když se domníváme, že máme zdravou víru jen proto, že dokážeme vysvětlit skořápku pravdy, kterou nacházíme ve slovech Písma. Kvůli tomuto smrtelnému omylu hyne pravá ortodoxie. Zapomněli jsme na to, že esence duchovní pravdy nemůže prostoupit člověka, který zná pouhou skořápku, pokud Duch sám nadpřirozeně nezasáhne srdce.

Tato svrchní melodie křesťanské víry, která má doprovázet Duchem osvícenou pravdu, dnes v Církvi vůbec nezaznívá. A nebeskou vlast zahlédneme jen zřídka a velmi nejasně. Vůně „Rosy růže šárónské“ je jen stěží rozeznatelná. Proto jsme nuceni hledat svou potěchu jinde a nacházíme ji v prchavém umění křesťanů s operními hlasy a v přitažlivém zvuku neobvyklých hudebních aranžmá. Duchovní radost jsme zaměnili za obyčejné emoce a uměle vybuzené, čistě duševní rozpoložení. Toto vše dohromady se nazývá „zlo“

Ve svém pozoruhodném kázání o „Pravé cestě k dosažení poznání o Bohu“ vyjadřuje John Smith pravdu, kterou se zde pokusím předložit. „Mám-li v úmyslu definovat bohosloví, měl bych raději hovořit o božském životě než o božském vědomí. Je to něco, co pochopíme spíše *duchovními vjemy* než pomocí *slovních definic*. (...) Bohosloví je skutečným *výronem* věčného světla, které stejně jako sluneční svit nejen osvětluje, ale i *hřeje* a *ožívuje*. (...) Nesmíme se domnívat, že jsme dosáhli správného poznání pravdy, když jsme se jen prolomili vnější slupkou slov a frází, v nichž je pravda uzavřena. (...) Mělo by jít o zasvěcení do pravdy, jaké je v Ježíši a v celém jeho charakteru, jaké je v jeho něžném, mírném, pokorném a milujícím Duchu, který se do duše člověka vlévá jako ranní slunce plné života a světla. Příliš nám neprospěje, budeme-li znát Krista jen pomocí tělesného smýšlení. Kristus však každému dobrému člověku, který zkoumá hlubiny Božích věcí, dává svého Ducha. Vnitřní krása, život a nádhera Boží pravdy může být poznána, jen když je vstřebána do skutečného života a jednání.“.....

Tato stará teologie zastává názor, že čistota života je naprosto nezbytná k opravdovému porozumění duchovní pravdě. „V Boží pravdě,“ říká Smith, „je taková vnitřní krása a lahodnost, na kterou nemůže lidská mysl sama o sobě dosáhnout: to je ten tělesný člověk, který nemůže zakusit Božích věcí ... Obsah Boží pravdy nevnímáme ani tak pronikavostí myšlení, jako spíše pročištěným vědomím.“....

O dvanáct století dříve, než byla vyslovena tato slova, napsal Athanasius hluboké pojednání nazvané „Vtělení Slova Božího“. Athanasius se zde směle pouští do složitého problému obsaženého v nauce o vtělení. Celý spis je obdivuhodným projevem čistého rozumu propojeného s Božským zjevením. Athanasius skvělým způsobem obhajuje Kristovo božství a všichni, kdo důvěřují Bibli, mohou dodnes čerpat z jeho argumentů. Athanasius natolik nedůvěřuje schopnostem lidské mysli pochopit Boží tajemství, že své velké dílo končí důrazným varováním před důvěrou v čistě intelektuální porozumění duchovním pravdám. Jeho slova by měla být vytištěna velkým písmem a každý pastor a každý student teologie kdekoli na světě by je měl mít stále před očima.....

„Co se týče zkoumání Písem a pravého poznání v nich obsaženého, je zapotřebí počestného života, čisté duše a ctnosti podle způsobu Kristova. Toto pak určuje cestu rozumu, který je tak schopen dosáhnout, čeho si žádá, a vyučit se do té míry, do jaké je slovo Boží přístupné chápání lidské přirozenosti. Protože bez čisté mysli a bez života utvářejícího se po vzoru svatých nemůže člověk slova svatých pochopit.. K porozumění mysli těch, kdo byli Božími mluvčími, nutno započít obmytím a očištěním duše.“....

Podobné knihy, společně s důvěrně známou knihou Příslaví, nás učí, že pravé duchovní poznání je výsledkem posvěcení nebeskou moudrostí, je to druh křtu

Duchem pravdy, jenž přichází na lidi bojící se Boha. Moudrost stojí vždy vedle spravedlnosti a pokory a nikdy není nalezena tam, kde schází zbožnost a pravá svatost života.....

Konzervativní křesťané dnes o tuto pravdu klopýtají. Měli bychom se touto záležitostí znovu do hloubky zabývat. Měli bychom přijmout skutečnost, že pravda nespočívá jen ve správných naukách, ale ve správných naukách *prostoupených niterným osvětlením Duchem svatým*. Musíme začít znovu oznamovat tajemství Boží moudrosti. Obnovení této živoucí pravdy může přinést nové síly seslané Bohem na unavenou a sotva dýchající ortodoxii.....

Duch jako moc

Skutky 1,8

Ale přijmete moc Ducha svatého přicházejícího na vás. (EP)

Někteří dobří křesťané vnímají tento text nesprávně a docházejí k závěru, že Kristus řekl svým učedníkům, že přijmou Ducha svatého a moc, to jest moc, která bude dána po příchodu Ducha. Povrchní čtení překladu Krále Jakuba snad může vést k tomuto závěru. Pravdou však je, že Kristus nehovořil o příchodu Ducha svatého a moci, ale o příchodu Ducha svatého *jako* moci. Moc a Duch jsou totéž....

Náš mateřský jazyk je krásný a obratný nástroj, ale může se stát i nástrojem klamajícím, zavádějícím a nespolehlivým. Proto musíme být opatrní. Chceme-li se vyhnout rozšiřování nebo přijímání nesprávných významů, musíme používat jazyk pečlivě. A zvláště pak, hovoříme-li o Bohu. Protože Bůh je zcela nepodoben ničemu a nikomu v celém vesmíru, jsme svými myšlenkami i slovy, jimiž se o něm vyjadřujeme, v neustálém nebezpečí bludů. Jedním z příkladů mohou být slova „Boží moc“. Nebezpečí nám hrozí tehdy, když „moc“ chápeme jako něco, co Bohu náleží, tak jako fyzická síla náleží muži. Tedy jako něco, co Bůh má a co od něj může být odděleno a přitom to může mít i nadále beze změny existovat. Musíme však mít na paměti, že Božími atributy nejsou části či prvky, z nichž svatý Bůh sestává. Bůh, který by byl jakkoli *stvořen* či vytvořen, by již v žádném případě nebyl Bohem, ale jen dílem něčeho či někoho většího než on sám - natolik velikého, že dokázal vytvořit boha. Pak bychom měli jakéhosi syntetického boha, sestávajícího z částí, které by ho charakterizovaly, a pravý Bůh by byl bytostí naprosto odlišnou. Teprve on by byl tím, kdo je skutečně nad všemi myšlenkami a úmysly....

Bible a křesťanská teologie učí, že Bůh je nedělitelný celek. Je tím, kým je, ve své nedělitelné jedinečnosti. Jemu nic nemůže být vzato ani přidáno. Například milosrdenství, neměnnost, věčnost, to jsou jen slova, která označují vlastnosti, znaky, charakteristiku, ale Bůh je vpravdě přisuzuje osobně sobě samému. Všechny výrazy obsahující slovo „Boží“, které nacházíme v Bibli, musíme chápat ve významu nikoli toho, co Bůh vlastní, ale *čím Bůh je* ve své nedělitelné jednotě. Dokonce i slovo „podstata“ ve vztahu k Bohu musí být vnímáno jako slovo přizpůsobené lidskému způsobu nazírání věcí, a nějakou přesnou a skutečným popis tajuplného Boha. Bůh řekl: „Jsem, který jsem“ a my můžeme pouze ve velké úctě opakovat: „Ano, Bože, ty jsi.“ .....

Náš Pán před svým nanebevstoupením řekl učedníkům: „Vy však zůstaňte ve městě Jeruzalémě, dokud nebudete oblečeni mocí shůry.“ Slovo „*dokud*“ je časové vymezení, které označuje okamžik, jenž všechno rozdělí na to, co bylo předtím a co bude potom. Zkušenost učedníků bychom tedy mohli vyjádřit takto: do tohoto okamžiku *nepřijali* moc, v tomto okamžiku moc *přijali* a od tohoto okamžiku ji *přijímali*. Toto je jasný historický fakt. Moc sestoupila na Církev. Byla to taková moc, která nebyla nikdy dříve na člověka vylita (kromě výjimečného a mocného pomazání Krista u vod Jordánu). Tato moc, v Církvi stále přítomná, umožnila její existenci téměř po dvacet století. Díky této moci Církev vytrvala a trvá, přestože byla takřka celou tu dobu značně neoblíbenou a malou skupinkou lidí uprostřed národů, vždy obklopena nepřáteli, kteří by ji s radostí zničili, pokud by toho byli schopni.....

„Ale přijmete moc.“ Těmi slovy vzbudil náš Pán v učednících veliké očekávání. Řekl jim, aby vyhlíželi příchod nadpřirozené síly, která se nezrodí z nich samotných, ale která do nich vstoupí. Pro učedníky to bylo něco dosud neznámého, něco, co náhle sestoupilo z jiného světa. Nemohlo to být nic menšího než samotný Bůh, jenž sestoupil, aby do těchto lidí nesmazatelně vtiskl božský obraz, k němuž byli stvořeni....

Toto je dělicí čára, která odděluje křesťanství od veškerého okultismu a ode všech starých i současných východních kultů. Tyto kulty se od sebe liší jen v detailech, jinak stojí na úplně stejných myšlenkách, jsou plny příznačných frází a snahy předstihnout se navzájem svou neurčitostí a tajemností. Všechny tyto kulty nabádají k „Harmonii s nekonečnem“, k „Probuzení vlastní vnitřní velikosti“, ke „Vztahu ke skrytým silám“ nebo ke „Kreativnímu myšlení“. Toto vše má pouze pomíjivou hodnotu, asi jako psychologická injekce, jejíž působení nemůže trvat příliš dlouho. Všechno se zde totiž opírá o naděje vytvořené hříšnou lidskou podstatou, která nikdy neokusila osvětlení shůry. Na obhajobu těchto filozofií lze vyslovit cokoli, *ale křesťanství je a vždy bude něco naprosto odlišného...*

Křesťanství rozhodně odmítá jakoukoli sebezáchranu - pomoc vycházející z člověka, a naopak nabízí jedinou moc - moc Boží. Tato moc sestupuje na bezmocného člověka z vnějšku, z jiného světa a otevírá v něm morální síly, jež by sám v sobě nevyburcoval. Zmocňuje se ho s vlídností, ale i průbojností, jíž nelze klást odpor. Tato síla je vše, co člověk potřebuje. Není třeba žádné další pomoci, žádných přídatných zdrojů duchovní energie. Je to svatý Duch samotného Boha, který přichází, aby slabost nahradil mocí a milostí, jež pak určují morální obsah života...

Bránit se mocnému obdarování, jakým je etické křesťanství (pokud mohu použít takového termínu), znamená bránit se křesťanství jako takovému. Jiné křesťanství neexistuje. Pak se jedná jen o naivní napodobování Kristových „ideálů“, o žalostnou snahu naplnit učení z Kázání na hoře čistě lidskými silami. Toto vše je jen dětinská hra na náboženství, a ne typ víry, k níž nás vede Kristus a Nový zákon...

„Přijmete moc.“ Toto byl a je jedinečný hlas shůry, je to dar nadpřirozené síly, zasahující každou část života věřících a zůstávající s nimi navěky. Není to tělesná ani myšlenková síla, ačkoliv může zasáhnout a blahodárně působit v obou těchto sférách. Je to naprosto odlišný druh síly, takový, jaký nelze nikde v přírodě spatřit: ani v přitažlivosti Měsíce, který vytváří příliv, ani v děsivém blesku, který za bouřky rozpůlí letitý dub. Tato síla, přicházející od Boha, patří do jiné úrovně a zachvacuje jinou sféru Božího rozmanitého stvoření. Je to duchovní síla, Bůh sám je tou silou. A s ní přichází

schopnost dosáhnout duchovních a morálních vrcholů. Podstata lidí, která je jejich vlastním rozhodnutím plná zla, je touto mocí trvale přetvářena k obrazu Božího charakteru....

Jak tedy tato moc působí? Je to čirá, nikým a ničím nezprostředkovatelná síla, přecházející přímo z Ducha Božího na ducha lidského. Zápasník postupuje v boji tlakem svého těla na tělo protivníka, učitel tím, že vtiskuje myšlenky do myslí studentů, mravokárce vrváním odpovědnosti do svědomí posluchačů. A podobně i Duch svatý naplňuje své požehnané dílo přímo v lidském duchu....

Snad není úplně přesné, říkám-li, že prožitek Boží moci přichází vždy v přímé a nezprostředkované formě, protože pokud si Duch přeje, může určitých prostředků použít (tak jako Kristus použil slin k uzdravení slepého). K požehnání věřícího člověka nepoužívá Duch zvolených prostředků proto, že by to sám potřeboval, ale používá je jen jako dočasných ústupků naší neznalosti a nevěře. Pokud je adekvátní síla přítomna, postačuje téměř jakýkoli způsob, pokud však síla přítomna není, ani všechny prostředky světa nezajistí vytoužený výsledek. Duch Boží může použít píseň, kázání, dobrý skutek, slovo nebo tajemství majestátní přírody, ale dílo je vždy završeno tlakem živého Ducha na srdce člověka...

V tomto světle uvidíme daleko lépe, jak prázdná a bezduchá je bohoslužba běžných církví současnosti. Všechno ostatní, čeho je třeba ke křesťanské službě, je zjevně zachováváno, strašlivá je však nepřítomnost moci Ducha svatého. V církvích je zbožnost často zdokonalená až k jakémusi pocitovému nadšení. Neschází hudba ani poezie, řečnické umění, symbolický šat a slavnostní tón hlasu a neschází ani kouzlená mysl věřícího, která všechno vstřebává. Ale schází přítomnost nadpřirozeného. Pastor ani lidé snad o moci z výšin vůbec nevědí nebo po ní prostě netouží. Je to skutečnost nanejvýš tragická, tragická o to víc, že se odehrává na poli náboženství, které se týká věčného osudu člověka. Nepřítomnost Ducha může být zapříčiněna oním neurčitým pocitem neskutečnosti, který zahaluje současné náboženství téměř ve všech oblastech. A právě ta neskutečnost je při bohoslužbě nejreálnější věcí. Věřící tam sedí jakoby duchem nepřítomen, v oparu zasněné otupělosti, všechna pronesená slova jdou zcela mimo něj, protože si je nemůže spojit s ničím, co patří do jeho vlastního života. Ví, že vstoupil do nějakého jiného světa, jeho mysl je odevzdaná, závislá na více či méně příjemné atmosféře, která vyprchává, aniž by za sebou zanechala stopy skutečného požehnání. Nic z toho, co vidí a slyší, se netýká věcí jeho každodenního života. Je si vědom toho, že tam není žádná moc, žádná přítomnost, žádná duchovní realita. V jeho vlastní zkušenosti není zhora nic, co by korespondovalo s čímkoli, co slyšel při kázání či zpíval při chválách....

Jeden z významů slova „moc“ je „schopnost konat“. V tom právě spočívá zázrak díla, které Duch koná v Církvi a v srdcích křesťanů - je to jeho spolehlivé umění vytvořit z duchovních záležitostí skutečnost v lidské duši. Tato síla zasahuje přímo. Dokáže prostoupit lidskou mysl jako nekonečně jemná, nepostižitelná esence, přesahující hranice intelektu. Určujícím motivem je jí skutečnost, skutečnost na nebi i na zemi. Nejedná se o vytváření něčeho, co neexistuje, ale o zjevování věcí existujících, avšak skrytých lidské duši. Prvotní skutečný zážitek je podoben intenzivnímu pocitu Kristovy přítomnosti. Kristus je vnímán jako skutečná osoba, důvěrně a úžasně blízká. A všechno duchovní se pak začíná v mysli projasňovat - milost, odpuštění, očistění, to vše nabývá až hmotné zřetelnosti. Modlitba ztrácí svou prázdnotu a stává se

příjemným rozhovorem s někým, kdo skutečně naslouchá. Láska k Bohu a jeho dětem zachvacuje celou duši. Cítíme blízkost nebes, a tento pozemský svět se začíná zdát neskutečným. Vše tady na zemi je sice skutečnost, ale my ji vidíme pouze jako divadelní kulisy, které jsou na scéně jen nakrátko a brzy budou odstraněny. Vyšší, přicházející svět na sebe bere stále zřetelnější obrysy a stále silněji přitahuje pozornost a oddanost naší mysli. Celý náš život si obléká novou skutečnost jako věčný šat. Proměna je trvalá. Nepatrné výkyvy, které přijdou i v novém životě, jsou jen jako křivky grafu, ale stanovený směr vede stále vzhůru a cíl cesty je stále před očima....

Není to pochopitelně vše, co lze na toto téma vyslovit. Můžeme si ale vytvořit částečně uspokojivou představu o tom, co znamená, když Nový zákon hovoří o *moci*, a zároveň si můžeme uvědomit, jak málo tuto moc osobně známe. Není pochyb, že největší potřebou v Boží církvi je v této chvíli moc Ducha svatého. Větší znalosti, lepší organizace, modernější vybavení, účinnější metody - to vše je marné a zbytečné. Je to jako přikládání kyslíku mrtvému pacientovi. Jakkoli hodnotné a dobré jsou všechny tyto věci, život dát nemohou. „Duch je ten, kdo obživuje.“ Jakkoli dobré jsou tyto věci, nemohou přivolat moc. „Bohu patří moc.“ Protestantismus je na nesprávné cestě, snaží-li se zvítězit čistě „jednotným řádem“. To, co potřebujeme ze všeho nejvíce, není organizační jednotu, ale moc Boží. I náhrobní kameny jsou uspořádány v jednotném řádu, avšak stojí němé a bezmocné, zatímco život běží dál za hřbitovní zdí....

Ačkoli nepředpokládám, že moje myšlenka vzbudí příliš vážnou pozornost, byl bych rád, kdybychom my, křesťané věřící Bibli, vyhlásili určitý odklad pozornosti vůči náboženským aktivitám a připravili „svůj dům“ na příchod hlasu shůry. Konzervativní křídlo křesťanské Církve je dnes v určitém směru natolik neduchovní, tak pohoršlivě nevážné v uctívání Boha, tak otupělé ve svém náboženském vnímání, že potřeba Boží přítomné moci mohla být sotva kdy v historii více žádoucí. Věřím, že bychom získali nesmírně mnoho, kdybychom se na čas ztišili, ponořili do sebezpytování a každý z nás by pátral a uklízel ve svém vlastním srdci, aby je přichystal na skutečný křest nebeskou mocí....

Můžeme si být jisti jednou věcí: z vážných potíží nebudeme vyléčeni jinak než navštívením, ano, *proniknutím* moci z výšin. Pouze sám Duch nám může ukázat, co je s námi v nepořádku, a pouze Duch může stanovit léčbu. Jen Duch nás může zachránit ze současného otupělého, bezduchého a domnělého křesťanství. Pouze Duch nám může ukázat Otce a Syna. Pouze moc Ducha, prostupující až do našeho nitra, nám může zjevit slavné, vznešené a srdce uchvacující tajemství trojjediného Boha....

Duch svatý jako oheň

Skutky 2,3

Tehdy se jim ukázaly jakoby rozdělené jazyky ohně a posadily se na každém z nich....

Podle křesťanské teologie je Bůh ve své nejnuitnější podstatě neproniknutelný a nepopsatelný. Zjednodušeně to znamená, že po nitru Boha nelze pátrat a pochopit je a že on sám nemůže zjevit nebo vyslovit, kdo je. Ne že by toho Bůh nebyl schopen. Zábрана je v lidských stvořených, a tedy omezených bytostech. „Proč se ptáš na mé jméno? Je podivuhodné.“ Pouze Bůh zná Boha - v absolutním významu slova *znát*. „Boží věci nezná nikdo jiný než Duch Boží.“...

Tato slova mohou u dnešních křesťanů vyvolat zvláštní a dokonce rozpačitý dojem, protože stav náboženského smýšlení rozhodně není na dobré teologické úrovni. Pokud budeme všechny odpovědi hledat v našich církvích, pak se může stát, že pravdu skutečného Božího tajemství zcela mineme. Mnozí z nás jsou příliš zaneprázdněni pouhými stíny a bezvýznamnými věcmi, takže na myšlenky o Bohu už příliš času nezbyvá. Nalézt si daleko více prostoru k úvahám o tajemnosti Boží je dnes více než nezbytné.....

Bůh je svou podstatou jedinečný, absolutně ojedinelý. V celém vesmíru není nic a nikdo jako On. Lidská mysl nemůže pochopit, kdo je Bůh, protože Bůh je naprosto odlišný od čehokoli, co známe a co jsme zakusili. Naše mysl postrádá jakýkoli základ, na němž by mohla začít stavět. Každá lidská myšlenka, která se kdy pokoušela obsáhnout Boha, byla hrubě nepřesná a nedostatečná. Jako stvořené bytosti tedy musíme Boha poznávat jinak než svým nedokonalým rozumem.....

Novatianus ve svém slavném pojednání o Trojici, napsaném někdy v polovině třetího století, říká: „Ve všem našem rozjímání nad velikostí Božích vlastností a nad Jeho podstatou a ve vši snaze vytvořit si správnou představu o Bohu, překračujeme vlastní síly. Naše lidská slova nejsou schopna pojmut a obsáhnout Boží velikost. Ať o Bohu rozjímáme nebo hovoříme jakkoli, všechna naše výmluvnost je krátká, všechno rozumování kulhá. Neboť Bůh je větší než lidská mysl. Jeho velikost nemůžeme pojmut. Vždyť kdybychom si Jeho velikost představit mohli, pak by Bůh byl menší než lidská mysl, která představu vytváří. V žádném jazyce světa však pro Něho nemáme dostatečně veliká slova a žádný výrok nemůže vyjádřit, kdo je Bůh. Kdybychom to vskutku vyjádřit dokázali, pak by Bůh byl menší než lidská řeč, která by mohla do slov shrnout vše, čím Bůh je. Zajisté, můžeme s Ním mít nějakou zkušenost, zkušenost neuvězněnou do lidské řeči. Ale žádný člověk nemůže vyslovit vše, čím je Bůh sám v sobě. Hovoříme-li, například, o Bohu jako o světle, pak je to popis Jeho stvoření, nikoli Jeho samotného. Takové tvrzení neříká, kdo je Bůh. Hovoříme o Něm třeba jako o moci. Ani to však nevyjadřuje Jeho samotného, ale spíše Jeho sílu. Hovoříme o Něm jako o majestátu. Tím však opět vyjadřujeme jen úctu, jež Mu náleží, nevyjadřujeme plně Jeho samotného. (...) Shrnuto do prosté věty, každé představitelné tvrzení o Bohu vyjadřuje jen některou část Jeho bohatosti nebo jen některou z Jeho ctností. Vždyť které slovo je hodno Toho, kdo je nade všemi jazyky světa a nade všemi lidskými myšlenkami? Boha, jaký skutečně je, lze pochopit jen jediným způsobem (ale i to je pro nás nemožné, i to je nad naše chápání a rozumění): můžeme pouze myslet na Boha jako na bytost, jejíž charakteristika a velikost jsou za hranicemi našich rozumových schopností a dokonce i myšlenek.".....

Právě proto, že nám Bůh nemůže říci, *kým je*, říká nám tak často, *čemu je podoben*. Přirovnání pomáhá naší tápající mysli dostat se tak blízko, jak jen je mysl schopna přiblížit se k „nepřístupnému světlu“. Náš rozum je příliš těžkopádný, ale duše je připravena na okamžik, kdy skrze Ducha svatého pozná Boha takového, jaký je. Bůh používá mnoho přirovnání, jimiž vykresluje své nepostižitelné bytí, a, soudě podle Písma, *jeho oblíbené připodobnění je oheň*. Na jednom místě Písma Duch říká, že „náš Bůh je stravující oheň“. Je to v plném souladu s tím, jak Bůh zjevuje sebe sama v celé Bibli. K Mojžíšovi promluvil v hořícím keři, jako oheň vedl Izraelce pouští, ve svatyni svatých přebýval v ohni mezi křídly cherubína, Ezechielovi se zjevil v podivuhodné záři „šlehajícího ohně“. „I viděl jsem, jako by se třpytil oslinivý vzácný kov; vypadalo to jako oheň uvnitř i okolo; směrem od toho, co vypadalo jako bedra, nahoru

a směrem od toho dolů jsem viděl, co vypadalo jako oheň, šířící záři dokola. Vypadalo to jako duha, která bývá na mračnu za deštivého dne, tak vypadala ta záře dokola; byl to vzhled a podoba Hospodinovy slávy. Když jsem to spatřil, padl jsem na tvář a slyšel jsem hlas mluvícího" (Ezechiel 1,27- 28).....

Podobný obraz vidíme při sestoupení Ducha svatého o Letnicích; „Tehdy se jim ukázaly jakoby rozdělené jazyky ohně a posadily se na každém z nich.“ To, co sestoupilo na učedníky shromážděné v horní místnosti, nebylo nic menšího než sám Bůh. Jejich tělesným očím se jevil jako oheň, ale domnívám se, že můžeme s jistotou říci, že všichni ti Písmem vyučení věřící věděli ihned, co to znamená. Bůh, který se po celou dobu lidských dějin zjevoval jako oheň, přebýval nyní jako oheň v nich. Vstoupil až do nitra těchto lidí. Svatozář, která se kdysi vznášela nad archou úmluvy, zářila nyní nad jejich hlavami. Byl to symbol ohně, který pronikl do jejich přirozenosti, byl to sám Bůh, dávající se vykoupnému člověku. Plamen ohně byl pečetí nového společenství. Nyní to byli lidé Božího ohně....

A v tom spočívá vrcholná zvěst Nového zákona: skrze usmiřující krev Ježíše Krista může být nyní hříšný člověk jedno s Bohem. Bůh přebývajícím v člověku! Toto je plnost a podstata křesťanství. A dokonce i ona větší sláva budoucího světa bude jen úžasnějším a dokonalejším prožitkem duše sjednocené s Bohem....

Bůh přebývá v člověku! To je křesťanství. A nikdo vskutku nezakusil síly křesťanské víry, dokud se s tím sám nesetkal jako s živou skutečností. Vše ostatní k tomu jen směřovalo. Vtělení, vykoupení, ospravedlnění, obrození - těmito skutky Bůh připravoval a uskutečnil svůj příchod do spasené lidské duše, v níž si Bůh nyní učinil svůj příbytek. Člověk, který pro svůj hřích odešel z domova Božího srdce, se do něj vrací branou vykoupení. Bůh, který kvůli hříchu opustil srdce člověka, vstupuje opět do svého dávného příbytku, aby vypudil všechny nepřátele a znovu učinil slavnou podnož svých nohou....

Pro Církev měl viditelný oheň o Letnicích hluboký a určující význam, protože všichni, nad jejichž hlavami se plamínky vznášely, byli tak označeni jako lidé oddělení k zvláštní službě. Byli nyní z „ohně jednoho“, tak jako bytosti, které viděl Ezechiel ve svém vidění při řece Kebaru. Oheň byl znamením přítomnosti Božství a ti, na které sestoupil, se navždy stali zvláštním lidem, syny a dcerami Plamene.....

Život Círky je poznamenán jistým strachem z Ducha svatého, což je následek jednoho z nejzákeřnějších tahů nepřítele. Nikdo, kdo se dnes pohybuje mezi křesťany, tuto skutečnost nemůže popřít. Je jenom hrstka těch, kteří by bez zábran otevřeli nebeskému Utěšiteli své srdce dokořán. Nepochopení Ducha svatého je dnes natolik hluboké, že už samotná zmínka jeho jména vyvolává v mnoha lidech strach a uzavřenost srdce. Nebylo by příliš obtížné vypátrat původ tohoto nerozumného strachu, ale tím se nyní zabývat nebudu. Důležité je vědět, že tento pocit je neopodstatněný. Snad se nám podaří zničit jeho moc, podíváme-li se blíže na oheň, který symbolizuje osobní přítomnost Ducha....

Duch svatý je především *mravním plamenem*. Není bez významu, že je nazýván *svatým*, protože ať už má slovo „svatý“ jakkoli bohatý obsah, jeho nespornou součástí je myšlenka mravní čistoty. A Duch, jakožto božská bytost, musí být absolutně a

nekonečně čistý. V Bohu (oproti člověku) není žádné odstupňování nebo proměna svatosti. On je svatost sama, on je souhrn i jádro všeho nevyslovitelně čistého...

Každého, kdo má smysly vycvičené k rozeznávání dobrého a zlého, musí bolet vědomí o mnoha hladových duších toužících po naplnění Duchem svatým, které však stále žijí v morální bezstarostnosti nebo na pokraji hříchu. Toto je ovšem velká nesrovnalost a rozpolcení. Aby člověk mohl být naplněn Duchem, musí nejprve posoudit svůj život a pátrat i po těch nejskrytějších neřestech. Musí ze svého srdce vypudit vše, co není v souladu s vůlí Boha, jak je zjevena ve svatém Písmu....

Počátkem pravého křesťanského života musí být zdravá a rozhodná morálka. Každá radost je prázdná a každé potěšení marné tam, kde je hříchu dovoleno zůstat v životě a jednání člověka. A nikdy nelze ospravedlnit jakékoli porušení čistoty a spravedlnosti ve jménu vyšších duchovních zážitků. Hledat emocionální naplnění, a přitom žít v hříchu, znamená zatemnit celý svůj život sebeklamem, který vede jen k Božímu odsouzení. „Budte svatí“ - toto není jenom hezké moto, které si zarámujeme a pověsíme na zeď. Je to vážné přikázání Pána celé země. „Umyjte své ruce, hříšníci, a očistěte svá srdce, vy, kdo máte rozdvojenou mysl. Dejte se do bédování, truchlete a plačte. Váš smích ať se obrátí v nárek a vaše radost v sklíčenost“ (Jakub 4,8-9). Cílem křesťanského života není štěstí, ale svatost. Protože jen svaté srdce může být příbytkem Ducha Svatého....

Duch svatý je také *duchovním plamenem*. On jediný může pozdvihnout naše uctívání na pravou duchovní úroveň. Měli bychom vědět s jistotou a navždy, že všechny mravní zásady, jakkoli vznešené, ještě nejsou křesťanstvím. K víře v Krista je třeba vyzdvihnout svou duši ke skutečnému společenství s Bohem a zakusit něco, co převyšuje rozum, naše dosavadní duchovní zkušenosti a prostou dobrotu natolik, jako nebesa převyšují zemi. Příchod Ducha svatého obohatil knihu Skutků nadzemským tónem, mystickým zanícením, které svou intenzitou převyšuje i Evangelia. Kniha Skutků je biblickou symfonií radosti. Nenalzáme zde ani stopy po světském zármutku, žádné dozvuky zklamání, žádné náznaky nejistoty. Všechno je prodchnuto nebeskou vůní. Vidíme vítězného ducha, jenž by nikdy nemohl být důsledkem čistě náboženského přesvědčení. Radost prvních křesťanů nebyla jen radostí nad zjištěnými skutečnostmi. Tito lidé nepřemýšleli způsobem: „Kristus vstal z mrtvých, proto bychom se měli radovat.“ Jejich radost byla velikým zázrakem jako vzkříšení samo. A obojí spolu skutečně hluboce a živě souvisí. Stvořitelovo mravní štěstí vstoupilo do srdcí vykoupeného stvoření a naplnilo je nekonečnou blažeností....

Plamen Ducha je také *racionální*. Jak říkají teologové, rozumové schopnosti jsou součástí Boží charakteristiky. Nemusíme se domnívat, že nejhlubší zážitky Ducha a nejvyšší schopnosti lidského myšlení jsou vzájemně neslučitelné. *Je jen nezbytné, aby se mysl křesťana plně podřídila Bohu a přitom stále využívala všech svých přirozených a daných schopností.* Jak mrazivý a smrtelný však může být rozum, který se Bohu nepoddal. Povýšená mysl postrádající spásnou zbožnost se může obrátit proti lidské rase a ponořit svět do krve. Či ještě hůře, může do světa vypustit myšlenky, které i staletí po smrti svých tvůrců zavádějí lidstvo na scestí. Avšak mysl napojená Duchem je k potěše Boha i k radosti každému člověku dobré vůle. Nelze si snad ani představit, o co všechno by svět přišel, kdyby se zde nezrodily takové tvůrčí a láskou naplněné osobnosti, jakými byli třeba král David, apoštol Jan nebo skladatel Isaac Watts.....

Obvykle se stydíme používat superlativy a přirovnání, která vyzdvihují jednu ctnost na úkor druhé. Přesto se ptám, zdaje na tomto světě něco úžasnějšího a dokonalejšího než brilantní mysl zanícená láskou k Bohu. Taková mysl vyzařuje klid a hojivé paprsky, jež mohou všichni v blízkosti doslova *cítit*. A síla její čistoty přináší štěstí všem, kdo se s takovou myslí setkávají. Ale abyste přesně rozuměli tomu, co tím chci říci, museli byste si přečíst *Nebeskou vlast* od Bernarda z Čluny. Je to dílo citlivého a bystrého intelektu hořícího ohněm živého Ducha. Je to dílo plné hluboce citlivého porozumění touze po nesmrtelnosti, která tepe v lidském srdci od okamžiku, kdy první člověk poklekl na této zemi a sklonil se do prachu, z něhož byl vytvořen a do něhož se jednou navrátí. Stěží bychom kdekoli v neinspirované literatuře hledali vznešenější myšlenky, slavnější vítězství křesťanského ducha nad smrtelností, duši pokojnější a mysl více upnutou k nadšené službě Bohu. Jsem toho názoru, že léčivá moc této jediné knihy uzdravila daleko více vystrašených duší než všichni světští básníci a filozofové od dob, kdy bylo vynalezeno písmo. K vytvoření takového díla nestačí genialita, je zapotřebí svaté a požehnané mysli. Nad jejími stránkami se nemůžeme ubránit pocitu, či spíše hlubokému přesvědčení, že pisatel musel naslouchat hlasu cherubínů a zvuku harf znějících od křišťálového Božího moře.....

Stejný pocit takřka inspirovanosti díla zakoušíme nad dopisy Samuela Rutheforda, cítíme ji ze slov hymnu *Te Deum* i z mnoha písní Wattse a Wesleyho. Čas od času zahlédneme něco podobného v dílku méně známého křesťana, jehož skromný talent byl na krátký a šťastný okamžik zapálen ohněm Ducha svatého. Nemoc srdcí farizeů ze starých časů se jmenovala „doktrína bez lásky“. Učení farizeů napadal Kristus jen málo, ale s duchem farizejství vedl neúprosnou válku až do samého konce. Farizejství bylo náboženstvím, které vydalo Krista na kříž - bylo to náboženství, v němž nebylo místa pro Ducha svatého. Je marné popírat, že Kristus byl ukřižován takovým druhem lidí, kteří by dnes byli označeni za fundamentalisty. A něco takového by mělo nás, kdo se pyšníme svou ortodoxií, přinejmenším znepokojit, ne-li přímo vyděsit. Máme-li srdce naplněné slovy pravdy, ale postrádáme svatost, můžeme být ve skutečnosti horší než pohan klanící se modle. V bezpečí pravdy jsme jen tehdy, když Boží láska hoří v našem srdci i v naší mysli plamenem Ducha svatého, který sestoupil o Letnicích. Požehnání Duchem svatým není luxus, který jen čas od času vytváří zvláštní a výjimečný druh křesťanů. Ne, Duch svatý je pro všechny Boží děti. Naplňuje a přebývá ve svém lidu. Přítomnost Ducha není chabou a nezřetelnou nadějí, ale živou a nevyhnutelnou nezbytností.....

Duch je také volní *plamen*. I zde je použití všech přirovnání k vyjádření celé pravdy nedostatečné. Pokud nebudeme ve svých výrazech dost opatrní, mohli bychom si snadno vytvořit nesprávné představy a závěry. Oheň, jak jej známe z běžného života, není osoba, ale pouhá věc, která pochopitelně nemá vlastní vůli. Avšak Duch svatý je osoba, a jako takový má schopnosti volního rozhodování. Když Duch vstupuje do lidské duše, nemusí se vzdát části sebe sama, nemusí se dělit ani vydat celý jediné duši. Pamatujme, že Duch svatý je Pán, jak píše Pavel Korintským: „Ten Pán je Duch.“ Nikajské vyznání říká. „Věřím ... v Ducha svatého, Pána a oživovatele“ a vyznání Athanasiovo zase prohlašuje: „Tak jest Otec Pán, Syn Pán, i Duch svatý Pán, a přece nejsou tři Páni, nýbrž jeden jest Pán.“ Ačkoli toto pojetí může představovat jistý problém, měli bychom jej přijmout a učinit součástí naší celistvé víry v Boha i Ducha. Jistě není nutné připomínat, že svrchovaný Pán se nikdy nevzdá svých výsostných práv a postavení Boha. On je stále týž, jedná stále jako Bůh. Vstupuje-li do lidského srdce, pak tam přebývá takový, jaký je, neměnný, Pán ve svém vlastním příbytku.....

Nebezpečnou nemocí lidského srdce je vůle vybočující ze své přirozené cesty. Jako kdyby planeta opustila svou původní oběžnou dráhu kolem Slunce a začala obíhat kolem cizího tělesa, jímž by byla přitahována. Tak jako to udělal ďábel, když řekl: „Já chci“. Touto nemocí neposlušnosti a vzdoru nakazil celé lidstvo. Vykoupení rebelujícího člověka proto muselo přivést lidskou vůli zpět, na oběžnou dráhu kolem vůle Boha. Uzdravení lidské vůle je nezbytně nutné, a dobývá-li Duch svatý srdce věřícího člověka, je to milost, která získává celé srdce k radostné a dobrovolné poslušnosti veškeré vůli Boží. Uzdravení musí být hluboké a vnitřní, pouhé vnější přizpůsobení Boží vůli nestačí. Dokud člověk nenaplní svou vůli svatostí, zůstává stále rebellem, stejně jako zločinec zůstává ve svém srdci zločincem, i když se vzdává těm, kteří ho odvádějí do vězení....

Vnitřního uzdravení dosahuje Duch svatý spojením vůle vykoupeného člověka s vůlí vlastní. To se neodehrává v jediném okamžiku. Ano, předtím, než milost vůbec začne konat své dílo, musí dojít k určitému podřízení vůle Kristu, ale úplné propojení všech částí našeho života s životem Božím v Duchu svatém je proces mnohem delší, než bychom si ve své lidské netrpělivosti přáli. I velice zbožná duše může být překvapena a zklamána, když v tajném zákoutí svého života potká sebe sama jako pána a vlastníka věcí, o nichž se domnívala, že je již dávno odevzdala Bohu. Ale právě přítomnost Ducha nám pomáhá tyto nesrovnalosti objevovat a napravovat. Není správné říkat, že Duch lidskou duši „láme“, Duch se jí chápe a jemně ji vede k radostné jednotě s vůlí Boha....

Vůle křesťana také nemůže jen tak přikývnout vůli Boží, rozhodnutí musí být jasné a vnitřně přesvědčivé. Čím více prostoru dává křesťan Bohu ve svém životě, tím více poznává, že ačkoli je svoboděn rozhodnout se pro cokoli, bez váhání volí nejvyšší myslitelné dobro, kterým je vůle Boží. Takový člověk našel skutečný smysl života. Vykročil z krajiny neustálých zklamání, která postihují všechny lidi. Cokoli jej nyní potkává, je vůle Boží, po níž touží ze všeho nejvíce. Jedině tak může být vnitřní mír úplný. Tohoto stavu ovšem mnoho zaneprázdněných křesťanů naší rušné doby nedosahuje. Stále se zde objevuje jakási vnitřní polemika, jakýsi duchovní neklid, který kalí naši radost a ubírá nám sil....

Dalším znakem vnitřního ohně Ducha je *emoce*. Tento výraz musíme chápat v souvislosti s dříve zmíněnou neproniknutelností Boha. Čím je Bůh ve své jedinečné podstatě, nelze odhalit myslí ani vyjádřit slovy. Rozumem můžeme přijímat pouze to, co nám Bůh sám o sobě zjevil v Písmu svatém. Jednotlivé výrazy popisující Boha nám neříkají, kdo je Bůh, ale jaký je, čemu je podoben. Tak jsme schopni si vytvořit alespoň jakýsi obraz božské bytosti, ale je to obraz mlhavý, vzdálený a nedokonalý....

Bible také hovoří o Božích pocitech. Bůh prožívá něco jako lásku, něco jako zármutek či radost. Nemusíme se bát vytvářet si o Bohu představy podle toho, jak ho poznáváme z Písma. Víra však snadno dochází k domněnce, že jsme-li stvořeni k jeho obrazu, pak Bůh musí mít charakteristiku podobnou té naší. Domněnky sice uspokojují mysl, ale nemohou se stát podkladem naší víře. *Veškerý stavební materiál k víře můžeme čerpat pouze a právě jen z toho, co o sobě vyslovil sám Bůh...*

„Hospodin, tvůj Bůh je uprostřed tebe, bohatýr, který zachraňuje, raduje se z tebe a veselí, láskou umlká a opět nad tebou jásá a plesá“ (Sofonjáš 3,17).

Toto je jen jeden z tisíců veršů, které nám pomáhají vytvářet si racionální obraz Boha. Zde je jasně řečeno, že Bůh pociťuje lásku a radost podobnou naší a své pocity vyjadřuje obdobně, jak bychom je vyjadřovali i my - raduje se z těch, které miluje, a svou radost otevřeně dává najevo...

Jeho emoce zde vyslovené jsou vznešené a přečisté - vždyť proudí přímo z Božího srdce. Nemusíme se tedy obávat pocitů, které provázejí naši viru. Pocity nejsou berličkou slabé víře, jak tvrdí někteří učitelé Bible. Naše schopnost pociťovat je právě důkazem o našem Stvořiteli. Neměli bychom se stydět za slzy ani za smích. Stoický křesťan, který v sobě zapírá emoce, se ochuzuje o podstatnou část svého člověčenství....

Svaté prožitky mají své významné místo v bytí našeho Pána. „Pro radost, jež ležela před ním" Kristus podstoupil kříž a nehleděl na žádnou potupu. A o sobě hovořil, když volal: „Radujte se se mnou, neboť jsem našel svou ovci, která byla ztracená." V noci svého největšího utrpení, než vyšel na Olivetskou horu, „zazpíval žalm". Po svém vzkříšení zpíval uprostřed shromáždění svých bratří (Žalm 22,23) A pokud je Píseň písní oslavou Krista (jak věří mnoho křesťanů), pak se můžeme jen radovat s jeho radostí, když si na sklonku noci, kdy tma a stíny slábnou, přivádí domů svou nevěstu....

Znečištění přirozeného lidského citu však patří k mnoha smutným následkům, kterými platíme za svůj hřích. Smějeme se věcem, které postrádají vtip, nacházíme potěšení v nedůstojném jednání a radujeme se z věcí, které si nezasluhují pozornost. Odmítání „požitků z hříchu", které vždy patřilo k základním znakům svatých lidí, je ve skutečnosti protest proti degradaci lidských citů. Když člověk, stvořený k Božímu obrazu, dovolí, aby všechen jeho zájem spoutal jakýkoli hazard, pak strašlivě zneužívá ušlechtilých schopností, které mu byly dány. Pokud se alkohol stane nezbytným k probuzení příjemných pocitů, pak je to jistý druh ponižujícího prodávání se, a nacházet potěšení v nevkusné a přízemní zábavě znamená hrubě urážet Boha, který pro nás stvořil úžasný a neúnavný vesmír plný obdivuhodných úkazů...

Nepřirozenost požitků tohoto světa jen dokazuje, jak strašlivě člověk zvrátil původní schopnost radovat se z pravých potěšení života. Tuto tragickou ztrátu přirozených prožitků nyní nahrazuje ubohým a uměle vyvolávaným napětím a vzrušením....

Dílem Ducha svatého je tedy, krom jiného, očištění lidských emocí, znovu naladění přirozených tónů srdce a otevření pramenů posvátné radosti, které byly zadušeny hříchem. Mnoho životů světců svědčí o tom, že Duch činí právě toto. A je to v souladu s odvěkým úmyslem Boha s jeho stvořením. Čistá radost by měla být součástí lidského života. Součástí tak významnou, že bez ní by snad ani nebylo možné představit si plný a hodnotný život ve věčnosti, pro niž jsou lidé stvořeni.....

Proto bychom měli toužit, aby Duch svatý naladil harfu naší duše, aby ji rozezněl dech nebes, abychom zachytili něžnou melodii, která nás bude doprovázet v pokorné službě, k níž jsme voláni. Kristova láska v nás může otevřít prameny duchovní hudby a posilovat nás radostí i v okamžicích zármutku.....

Proč to svět nemůže přijmout..

Jan 14,17

Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijmout....

Křesťanská víra, založená na Novém zákoně, rozumí protikladu Církve a světa. V předchozí kapitole jsem se toho dotkl jen zběžně, ale protože se domnívám, že tento problém je velice podstatný pro každou hledající duši, pokusím se do něj nyní proniknout o něco hlouběji....

Není pouhou frází, řekneme-li, že naše současné problémy pramení ze snah přemostit propast mezi dvěma protiklady, mezi světem a Církví. Tato snaha je lidskou potřebou: vytvořit nezákonný svazek tam, kde k tomu schází jakákoli biblická podpora. Vždyť mezi světem a Církví není možné vytvořit opravdové pouto a jednotu. Když se Církev snaží sloučit se světem, přestává být pravou Církví a stává se jen ubohou napodobeninou, která je světu k posměchu a Bohu k pohoršení....

Přítmí, v němž dnes mnoho (nebo snad *většina*) věřících kráčí, není zapříčiněno nedostatkem světla, které nám může svítit na cestu ze slov Bible. Nic nemůže být jasnějšího než to, co Písmo prohlašuje o vztahu křesťanů ke světu. Zmatené šero houstne tam, kde se nedostává křesťanské vůle brát Slovo našeho Pána vážně. Křesťanství je dnes tak provázáno se světem, že mnozí ani netuší, jak dalece se vzdálili novozákonnímu vzoru. Všechno je zamořeno kompromisy. Mnohé lidi, kteří se považují za křesťany, zaslepil zdánlivě uhlazený zevnějšek světa natolik, že jej nejen sami přijímají, ale touží i po jeho uznání. Na základě vzájemných ústupků mohou takzvaní křesťané docela dobře vycházet s lidmi, kteří se na Boží záležitosti dívají jen s tichým pohrdáním....

Je to závažný duchovní problém. Člověk se nestává křesťanem díky církevním obřadům, ale stává se jím duchovním znovuzrozením. Je křesťanem díky Duchu, který v něm přebývá. Jen to, co se narodí z Ducha, je duch. Tělo nemůže být nikdy proměněno v ducha, nezávisle na tom, kolik církevních hodnostářů se o tento zázrak pokouší. Biřmování, křest, svaté přijímání, vyznání víry - žádná z těchto věcí (ani všechny dohromady) nemohou tělo proměnit v ducha a syny Adamovy v syny Boží. „A protože jste synové,“ píše Pavel galatským křesťanům, „Bůh poslal do vašich srdcí Ducha svého Syna, volajícího: ‚Abba, Otče!‘“ A Korintským píše: „Zkoušejte sami sebe, zda jste ve víře, sami sebe prověřujte. Neznáte snad sami sebe, že je ve vás Ježíš Kristus? (Pokud ovšem nejste zavrženi.)“ A Římanům: „Vy však nejste v těle, ale v Duchu, pokud ve vás přebývá Duch Boží. Jestliže pak někdo nemá Kristova Ducha, ten není jeho.“.....

Všechnen úděsný zmatek, který jako mrak zahaluje život celé křesťanské komunity, by mohl být rozprášen v jediném dni - jen kdyby Kristovi následovníci začali skutečně následovat Krista, místo sebe navzájem. Jasně učení našeho Pána o vztahu svatých a světa jim může být dostatečným světlem na cestu....

Při jisté příležitosti odpověděl Pán na nevhodnou radu svého upřímného, avšak nerozumného bratra toto: „Můj čas ještě nepřišel, ale váš čas je vždycky příhodný. Vás svět nemůže nenávidět, ale mě nenávidí, protože o něm vydávám svědectví, že jeho skutky jsou zlé.“ V této chvíli Ježíš ztotožnil své tělesné bratry se světem a řekl, že On a jeho bratři jsou odlišné podstaty. Svět nenáviděl Krista, ale nemohl nenávidět jeho učedníky, protože by tak nenáviděl sebe sama. Dům rozdělený proti sobě neobstojí.

Adamův dům musí zůstat tím, čím byl, jinak by se sám rozbořil. I když se synové světa mezi sebou z mnoha důvodů prou, ve své podstatě jsou zajedno. Boží Duch působí rozdělení, protože pro tento svět je to prvek zcela cizí a neznámý. „Jestliže vás svět nenávidí,“ řekl Pán svým učedníkům, „vězte, že mne měl v nenávisti dříve než vás. Kdybyste byli ze světa, svět by měl rád, co je jeho; že však nejste ze světa, ale já jsem vás ze světa vyvolil, proto vás svět nenávidí.“ Pavel později vysvětluje galatským křesťanům rozdíl mezi dětmi otroctví a dětmi svobody: „Ale jako tehdy ten narozený podle těla pronásledoval toho podle Ducha, tak je to i teď“ (Galatským 4,29).....

Celý Nový zákon tedy jasně ukazuje, že mezi Církví a světem je nekompromisní hranice. Neexistuje neutrální půda. Pán nepřiznává hodnotu žádné dnes tak oblíbené „dohodě o vzájemných rozdílech“. Tato fráze je jen zástěrkou k přijetí způsobů světa a volného pohybu po jeho cestách. Propast mezi pravým křesťanem a světem by měla být veliká jako propast, která odděluje Lazara a boháče. Vlastně je to propast úplně stejná, protože představuje vzdálenost mezi spaseným a stále hříšným člověkem....

Plně si uvědomuji, jak urážlivě musí toto učení působit na všechny, kteří se ve světských šatech točí kolem tradiční církve. Nepochybně se nevyhnu obvinění z fanatismu a netolerance, především ze strany popletených lidí, kteří se domnívají, že se stanou svatými díky společenství. Pravda je však jiná a neoblomná: křesťanem se člověk nestává tím, že se připojí k lidem z nějaké církve, nestává se jím ani jinými náboženskými svazky, ani teologickým vzděláním. Křesťanem se člověk stává duchovním znovuzrozením, kdy Boží Duch proniká do jeho podstaty. Tak se lidé stávají jinými tvory, jsou „vyvolený rod, královské kněžstvo, svatý národ, lid získaný k vlastnictví“, kterému Bůh dále říká: „Kdysi jste nebyli lidem, ale nyní jste lid Boží; nedocházeli jste milosrdenství, ale nyní jste milosrdenství došli“ (1. Petr 2,9-10)....

V žádném případě nechci tyto verše citovat mimo kontext nebo zvýraznit jednu část pravdy za cenu potlačení jiné. Tato pasáž je v plném souladu s celou novozákonní pravdou. Je to jen jako jedna sklenice vody nabraná z oceánu. To, co je ve sklenici, není veškerá voda oceánu, ale čistý vzorek, který obsahuje tutéž vodu jako zbytek oceánu.....

Jako křesťané své doby nemáme těžkosti s porozuměním Bibli, ale s nezkroceným srdcem, které se nám nedaří přesvědčit, aby přijalo jasné biblické učení. Máme potíže se svým myšlením, které je stále přitahováno ke světu a jemuž chybí chuť skutečně uznat — a ne jen slovně označit - Ježíše jako svého Pána. Protože říkat „Pane, Pane“ je jedna věc, ale poslouchat jeho příkázání je věc jiná. Můžeme sice s nadšením zpívat slova jako: „Koruna tvá vládne všemu“, vychutnávat si přitom mocný zvuk varhan a líbeznou harmonii hlasů, ale to všechno nic neznamena, pokud se stále díváme směrem ke světu, a nikoli k nebeské vlasti, kterou nám připravil Bůh a kam bychom měli každým krokem svého života směřovat. Teprve když se víra stává poslušností, můžeme hovořit o skutečné a pravé víře.....

Duch světa je mocný a drží se nás jako pach kouře, který zůstává v šatech. Svou tvář mění snadno a rychle, takže bez problémů oklame nezkušené křesťany, jejichž smysly ještě nerozeznávají dobro od zla. Náboženský cit umí předstírat s dokonalými gesty upřímnosti. Dokáže předvádět záchvaty výčitek svědomí a (zvláště v obdobích půstu) veřejná vyznání hříchů. Nešetří chválami na náboženství a lichotkami o Církvi. Hlasitě se věnuje dobročinnosti a sbírkám obnošeného šatstva pro chudé. *Jenom když Kristus zůstane v pozadí a nikdy si nebude nárokovat svou vládu.* Něco takového náboženství prosáklé duchem světa nepřipustí. Vůči pravému Kristovu Duchu se staví

pouze nepřátelsky. A v jeho veřejných promluvách (i světský tisk je příhodným mluvčím) budeme zmínky o Božím Synu nacházet jen zřídka. A pokud ano, pak v touze po příznivém ohlasu bude šikovně zvolený tón podbarven blahosklonností a ironií, přičemž opovržení v něm přítomné bude nepřehlédnutelné....

Synové světa byli pokřtěni v ducha světa. Synové Boha byli pokřtěni v Ducha, který přebývá v srdcích dvakrát zrozeného člověka. A jako je nebe vzdáleno od pekla, tak je i duch světa vzdálen od Ducha Božího. Je to nejen naprostý protiklad, ale vládne mezi nimi i silné nepřátelství. Lidem patřícím světu se věci Ducha zdají buď směšné a vzbuzuje v nich jen jisté pobavení, nebo jsou pro ně bez významu a pociťují pouze nudu. „Tělesný člověk nepřijímá věci Božího Ducha, neboť jsou mu bláznovstvím, a nemůže je poznat, protože musí být posuzovány duchovně.“...

V prvním listu Janově jsou stále znovu připomínány a označovány dva zásadně odlišné světy. Jeden představuje lidi Adamova hříšného světa, druhý ty, kteří byli vyvoleni a všechno v tomto světě opustili pro Krista. Apoštol je zde nepokrytě nekompromisní a ani náznakem nepokleká před bůžkem jménem Tolerance (jehož uctívání je dnes ve Spojených státech velmi rozšířené). Apoštol Jan dobře ví, že slovo tolerance může být jen jiným vyjádřením slova lhostejnost. Přijmout Janovo učení vyžaduje silnou víru. Mnohem snadnější je vymazat onu dělící čáru a nikoho tak neurážet. Zahalit se do neurčitých náboženských frází a hovořit o nás - křesťanech i nevěřících - je úplně nejbezpečnější. Otcovství Boha pak může být rozšířeno natolik, že zahrnuje každého, od nejodpornějšího chladnokrevného zločince až po proroka Daniele. Nikdo se nemusí nad ničím urážet, všichni mohou jen spokojeně čekat na pozvání do nebe. Ale muž, který té osudové noci spočíval na Ježíšových prsou, se nenechal tak snadno oklamat. Jako apoštol později ukazuje na dva bytostně odlišné tábory a hlubokou propast, která vznikla mezi táborem spasených a táborem ztracených, mezi těmi, kteří povstanou k věčnému životu, a těmi, kteří klesnou do věčné beznaděje. Na jedné straně propasti jsou ti, kteří neznají Boha, na straně druhé ti, kteří hledali a poznali. A propast mravního rozdílu je obrovská a nepřekročitelná.

A takto to Jan zapsal: „Vy, děti, jste z Boha a přemohli jste je, neboť ten, který je ve vás, je větší než ten, který je ve světě. Oni jsou ze světa, proto mluví věci ze světa a svět jim naslouchá. My jsme z Boha; kdo zná Boha, naslouchá nám, kdo není z Boha, nenaslouchá nám. Podle toho poznáváme Ducha pravdy a ducha bludu“ (NS). Těmto jasným slovům musí porozumět každý, kdo upřímně touží po poznání pravdy. A proto znovu říkám, že naším problémem není porozumění, ale víra a poslušnost. Problém není teologický a neptá se po významu slov. Je to mravní problém a otázky v něm obsažené zní takto: „Jsem ochoten tento způsob života přijmout a vytrvat ve všem, co s sebou nese? Vydržím pohrdání a odmítání? Mám dostatek odvahy ustát ostré útoky volnomyšleňkářského světa? Dokážu unést nenávisť lidí, kteří budou můj postoj považovat za urážlivý? Je mé myšlení dostatečně nezávislé, aby se dokázalo postavit názorům populárních náboženství? Udržím krok s apoštolou? A především, mám dostatek síly na to, abych přijal kříž i jeho krev a jeho hanbu?“....

Křesťané jsou povoláni k oddělení se od světa. Musíme ale přesně vědět, co míníme (respektive, co míní Bůh) slovem svět. Jsme náchylní k představě, že svět znamená jen něco vnějšího, a tím ztrácíme skutečný význam tohoto slova....

Představujeme si všechny druhy nízké a nemravné zábavy, alkohol, hazardní hry - ale toto není svět. Jsou to jen jeho vnější projevy. My však nevedeme duchovní boj se světskými způsoby, ale se samotným *duchem* světa. Protože člověk, ať už zachráněný

nebo ztracený, je ve své podstatě duch. Novozákonní význam slova svět znamená jednoduše nekajícného, s Bohem nesmiřeného člověka, ať už se nachází v hostinci nebo v církvi. Svět je všechno, co z něho vychází, na čem stojí, nebo čím je podněcována lidská hříšnost, ať už to působí morálně či nemorálně. Právě farizeové jsou přes svou horlivou oddanost náboženství typickým příkladem světa. Duchovní principy, na nichž stavěli svůj život, nevycházely z nebes, ale ze světa. S Ježíšem nakládali podle své lidské taktiky. Aby uhájili svou pravdu, podpláceli k lživému svědectví. Na obranu Boha jednali jako ďáblové. Mysleli, že chrání učení Písma, a zatím se mu vzpírali. K záchraně náboženství je ničili. Ve jménu zbožné lásky se nechali zaslepit nenávisť. To byla skutečná tvář světa ve svém hrozivém odporu vůči Bohu. Jejich zlo bylo tak bezmezné, že nepolevilo, dokud nezabilo samotného Božího Syna. Duch farizeů byl tak prudce a krajně nepřátelský Duchu Ježíšovu, jako je nesmiřitelná podstata světů, z nichž vycházejí a které představují....

Současní učitelé Písma si jen pramálo uvědomují, kolik zla páchají, když se snaží ulevit Církvi od učení z Kázání na hoře tím, že rozmazávají jeho jasné kontury. Protože Kázání na hoře nám předkládá stručnou a zhuštěnou charakteristiku Království znovuzrozených. Požehnaní chudí, kteří pláč nad svými hříchy, hladovějí a žízní po spravedlnosti - to jsou praví synové Království. Jsou mírní a milosrdní ke svým nepřítelům, s bezelstnou přímostí vzhlížejí k Bohu, obklopeni pronásledovateli žehnají a neproklínají. Skromností odívají své dobré činy, vydávají se na cesty, aby své odpůrce získali pro Boží věc, a odpouštějí těm, kdo proti nim hřeší. Bohu slouží neokázale, z hloubi srdce, a trpělivě vyhlížejí nebeskou odměnu. Než aby násilím bránili své pozemské statky, raději se jich s lehkostí myslí vzdávají. Svůj poklad uložili v nebesích. Vyhýbají se chválám a čekají na den, kdy bude zjevena velikost těch, jimž patří Království nebeské. Pokud je takové pochopení této části Písma přibližně správné, co pak ale řekneme, když křesťané mezi sebou navzájem soupeří o postavení? Co odpovíme, když vidíme, jak hladově baží po slávě a počtách? Čím ospravedlníme honbu za veřejným uznáním, tak do očí bijící mezi náboženskými vůdci? A co politické ambice v církevních kruzích? Co žádostivé ruce natahující se po stále větších „darech pro církev“? Co nestydaté sobectví a samolibost přímo mezi křesťany? Jak omluvíme představitele církve, kteří se nechají vyzdvihovat až na samu hranici uctívání? A co podlézavá úslužnost k boháčům ze strany rádoby kazatelů závislých na jejich finanční podpoře?...

Na všechny tyto otázky je jen jediná odpověď: toto vše je svět a nic jiného než svět. Ani to nejnáruživější ujišťování o lásce k lidské duši nemůže zlo proměnit v dobro. Toto všechno jsou hříchy, které Ježíše přibily na kříž. Součástí království tohoto světa jsou však ještě daleko ubožejší projevy zkaženosti lidského nitra. Hrubá zábava, plytké rozkoše, obrovská moc založená na neřestech a závislosti druhých, povýšený svět zvaný „horních deset tisíc“, nechutná zvrácenost přirozených tužeb, ... toto vše je tvář světa. Je to součást tělesných žádostí, na žádostech závisí a s žádostmi tohoto světa také zahyne. Proto křesťan musí před těmito nešvary uprchnout. Musí je ponechat daleko za sebou a neúčastnit se jich. Proti žádostem světa se naopak musí stavět s klidem a pevností, beze strachu a bez kompromisů...

Ať už se nám svět představuje ve své ošklivější nebo vytříbenější podobě, musíme rozpoznat, co se skrývá pod jeho maskou, a nepokrytě to odmítnout. Musíme tak učinit, chceme-li chodit s Bohem, tak jako kdysi chodil s Bohem Enoch. Boží příkaz zní: zpretrhat všechna pouta se světem. „Cizoložníci a cizoložnice! Nevíte, že přátelství se

světem je nepřátelství s Bohem? Kdokoli si tedy umíní být přítelem světa, stává se Božím nepřítelem" (Jakub 4,4). „Nemilujte svět ani ty věci, které jsou ve světě. Jestliže někdo miluje svět, Otcova láska v něm není. Neboť všechno, co je ve světě - žádost těla, žádost očí a pýcha života - to není z Otce, ale ze světa" (1. Janův 2,15-16). Tato Boží slova nevyžadují dlouhé úvahy. Byla pro nás zapsaná k poslušnosti a nemáme sebemenší právo nazývat se křesťany, pokud je nenásledujeme....

Na mne samotného jde jen hrůza ze všech „duchovních“ směrů působících mezi křesťany, které nevedou k pokání a k ráznému oddělení věřícího od světa. Nemám důvěru k organizovaným obrodným snahám, které tlumí přísnou a neoblomnou povahu slov o Království. Bez ohledu na přitažlivost jakéhokoli hnutí, pokud není postaveno na spravedlnosti a živeno pokorou, pak není z Boha. Cokoli stojí na pozemských věcech je jen náboženský podvrh a žádný křesťan, který má Boha ve vážnosti, by to neměl nikterak podporovat. Z Boha je jen to, co ctí Ducha a roste na úkor vlastního já, „aby bylo tak, jak je napsáno: ‚Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu.‘....

Život naplněný Duchem

Efezským 5,18

Bud'te naplňováni Duchem.

Že křesťan může být a měl by být naplněn Duchem svatým snad ani není téma k diskusi mezi křesťany. Někteří ovšem namítají, že Duch svatý není pro obyčejné křesťany, ale jen pro duchovní a misionáře. Jiní zastávají názor, že míra Ducha přijatá v okamžiku znovuzrození je identická s tím, co učedníci přijali o Letnicích, a následné naplňování je nesprávnou nadějí. Jiní se vyjadřují v jakémsi nejasném smyslu, že jednoho dne snad budou Duchem naplněni, a nakonec poslední skupinka křesťanů se tomuto tématu vyhýbá, protože o něm ví jen velmi málo a mohla by se cítit zahanbená....

Chtěl bych zde proto směle vyjádřit své jisté a radostné přesvědčení, že na každého křesťana může Duch svatý sestoupit v hojnosti a míře přesahující naplnění v okamžiku konverze. V míře, která obrovsky převyšuje chápání a prožitek věřících z řad ortodoxních křesťanů. Je důležité vyjasnit si tento problém, protože dokud nejsou odstraněny pochybnosti, nemůže vstoupit víra. Bůh nepřekvapí přívalem svatého Ducha srdce pochybující či váhající....

K odstranění pochyb a k vybudování naděje plné důvěry doporučuji pozorné a upřímné studium Božího slova. Své závěry chci stavět jen na učení Nového zákona. Pokud pečlivé a pokorné studium slov Ježíše Krista a jeho apoštolů nevede k víře, že křesťané mohou být i v dnešní době naplněni Duchem svatým, pak nevidím jediný důvod, proč podporu svých závěrů hledat kdekoli jinde. Protože na tom, co řekl ten či onen kazatel pro či proti tomuto názoru, pramálo záleží. Pokud se nauka nenachází v Písmu, pak nemůže být zaštitěna žádným argumentem a všechno nabádání k touze po naplnění Duchem je bezcenné....

Nepokoušíme se zde o obhajobu nauky podle Písma. Každý člověk si musí prozkoumat důkazy sám za sebe, a pokud dojde k přesvědčení, že Nový zákon

nepotvrzuje mé závěry, bude lépe, když mou knihu odloží a nebude ztrácet čas dalším čtením. Já se zde pokouším pouze oslovit muže a ženy, kteří si už prošli obdobím otázek a nyní mají plnou důvěru, že když splní dané podmínky, mohou být Duchem svatým skutečně naplněni....

Dříve než může být člověk Duchem naplněn, *musí si být jist, že jím naplněn být chce*. Myslím to naprosto vážně. Mnoho křesťanů chce Ducha přijmout, ale jejich touha je jen mlhavě romantického rázu, velmi vzdálená skutečnému duchovnímu přání. Zároveň tito lidé nemají ani potuchy, čeho všeho by se pro skutečnou touhu museli vzdát....

Představme si nyní, že hovoříme s mladým horlivým křesťanem, studentem Písma, který nás vyhledal, aby se poučil o životě naplněném Duchem. Velice citlivě, s ohledem na povahu problému, bychom mu mohli pomoci nahlédnout do jeho vlastní duše například těmito otázkami: „Máš jistotu, že chceš být naplněn Duchem, který se, ačkoli je něžný a láskyplný jako Ježíš, stane také Pánem tvého života? Dovolíš, aby tvá osobnost byla překonána osobností jinou, která náleží Duchu samotného Boha? Až Duch vstoupí do tvého života, bude očekávat úplnou poslušnost bez pochybností. I když jsou hříchy lidského já připouštěny a omlouvány mnoha křesťany, Duch je tolerovat nebude. Těmito hříchy mám na mysli sebelásku, sebelítost, sebestřednost, sebejistotu, sebespravedlnost, sebevyvyšování, sebeobhajobu. Poznáš, že Duch je v ostrém protikladu ke snadným způsobům světa i ke způsobům polovičatého náboženství. Bude střežit dobro, které je v tobě. Nedovolí ti vychloubání, povýšenost, nedovolí ti být středem pozornosti. Směr tvého života vezme do svých rukou. A kvůli tvé duši si vyhradí právo zkoušet tě, ukázňovat a napravovat. Svlékne tě z mnoha pochybných zálib, jichž si ostatní křesťané užívají, které jsou však jen zdrojem rafinovaného zla. A tím vším tě sevře do objetí své lásky tak nesmírně a mocně, že se ti všechny ztráty budou zdát ziskem a všechny bolesti radostí. A tělo se zatím bude zmítat a protestovat a křičet, že břemeno je příliš těžké a sevření příliš silné. Ale právě ve svém těle zakusíš slavné privilegium utrpení, jež doplňuje „to, co zbývá z Kristových soužení“ pro jeho tělo, jímž je Církev. Nyní, když toto všechno víš, ještě stále chceš být naplněn Duchem svatým?...

Pokud se to zdá příliš kruté, připomeňme si, že cesta kříže není nikdy snadná. Lesk a přitažlivost oblíbených náboženských hnutí je pouze faleš a klam, jako záblesk křídel anděla temnoty, který se na okamžik převlékl za anděla světla. Duchovní ustrašenost, která se bojí pohlédnout na kříž v jeho skutečné podobě, nesmí být nikterak ospravedlňována. Vyústit může jen ve zklamání a nakonec v definitivní tragédii....

Touha po naplnění Duchem musí být naprosto stravující. Musí to být v daném okamžiku největší věc v životě, naprosto neodbytná, zatlačující do pozadí všechno ostatní. Plnost života odpovídá intenzitě pravé touhy. Bůh se nám dá tolik, kolik budeme žádat. Ale jednou z velkých překážek je samolibá teologie, dnes tak rozšířená, která tvrdí, že touha je důkaz nevíry a nedostatku poznání Písma. Avšak tento názor je vyvrácen samotným Božím slovem a také skutečností, že podobné přesvědčení není schopno přivést své zastánce k pravé zbožnosti....

Nemyslím, že je možné přijmout Ducha (tak, jak o něm tady hovoříme), aniž by člověk nejprve po nějaký čas *nezažíval hlubokou úzkost a vnitřní chvění*. Poklidná spokojenost nikdy nepřála skutečnému duchovnímu životu. To, co víme o životě

svatých, nám ukazuje, že cesta k duchovní velikosti vedla vždy přes mnohé utrpení a vnitřní bolest. „Cesta kříže“, ačkoli je často vykreslována jako něco překrásného a dokonce i radostného, pro skutečného křesťana znamená to, co znamenala vždy - cestu odmítání a ztrát. Není možné vychutnávat si kříž, tak jako není možné si vychutnávat šibenici....

Pokud se křesťan, který hledá vyšší hodnoty, ocitne k vlastnímu zděšení v hlubokém zoufalství nad sebou samým, nemusí propadat malomyslnosti. Zoufalství nad vlastním duchovním stavem, doprovázené vírou, je člověku dobrým přítelem, protože bojuje proti největšímu nepříteli srdce i duše a připravuje je na příchod Utěšitele. Pokud jsme bdělí a rozumíme tomu, co se v nás děje, pocity prázdnoty, zklamání a tmy mohou být jen jedním ze stínů v šerém údolí, které však později přechází v bohaté pastviny. Pokud tomu ovšem nerozumíme a bráníme se, můžeme úplně promeškat všechno dobro, které pro nás laskavý nebeský Otec zamýšlí. Otevřeme-li se Bohu, odejme nám všechno pozemské, co nás doposud hýčkalo a utěšovalo, a potom poznáme, že jediná pomoc může přijít jen od Utěšitele. Ten na nás neoponechá falešné pozlátko ani masky, za něž se skrýváme. Pak sami uvidíme, jak bolestně maličci ve skutečnosti jsme. Pak teprve pochopíme, co měl náš Pán na mysli, když řekl: „Blaze chudým v duchu.“....

Musíme si být jisti, že při tomto bolestném ukáznování nebudeme Bohem opuštěni. Bůh nás nikdy neoponechává samotné, nikdy na nás nezapomíná, nikdy nás neplísni v rozlícení. On nezruší ani nezmění smlouvu, kterou jednou uzavřel. Bude nás střežit a chránit jako zřítelnicí svého oka a jako matka své děti. Jeho láska bude stále s námi, i když nás bude provádět zkušeností sebeukřizování tak skutečnou, tak strašnou, že budeme schopni volat jediné: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“...

Těmto záležitostem však musíme jasně a hluboce porozumět. Bolestné odkládání našeho já není ani v nejmenším procesem našich lidských myšlenek a úvah. „V temné noci duše“ nesmíme věřit ani tomu nejnepatrnějšímu záblesku zrádné sebespravednosti. Požehnání, po němž toužíme, nezískáme pocitem utrpení. Stlačení duše až na samé dno nás v Božích očích neučiní dražšími ani výjimečnými. Hodnota celé této zkušenosti tkví v její moci odtrhnout nás od všeho, na čem stál náš dřívější život, a přenést nás zpátky do věčnosti. Teprve až budou naše pozemské nádoby úplně prázdné a čisté, nastane čas k tomu, aby byly naplněny Duchem svatým.....

Naplnění Duchem tedy vyžaduje, abychom se vzdali všeho svého, abychom podstoupili vnitřní smrt, abychom z pokojů svého srdce vymetli všechno to za staletí nastřádané smetí tělesnosti a připravili je na příchod nebeského hosta....

Duch svatý je živá osoba a podle toho s ním také musí být zacházeno. Nikdy na něj nesmíme pomýšlet jako na slepou energii či neosobní sílu. Duch slyší, vidí a pociťuje jako kterákoli jiná bytost. Hovoří a slyší, co říkáme. Můžeme ho potěšit či zarmoutit nebo v sobě umlčet jeho hlas. Duch vždycky vyjde vstříc naší nesmělosti a váhavosti a setká se s námi v půli naší cesty....

Zkušenost naplnění Duchem je bolestná i úchvatná, ale stále musíme mít na paměti, že je to jen prostředek k něčemu většímu. Tím je celoživotní putování s Duchem, který nás na této pouti bude osobně provázet, směřovat, vyučovat a posilovat svou mocí. Abychom na tuto pouť vůbec vykročili, musíme splnit určité podmínky. Ty jsou pro nás pro všechny více než zřetelně vypsány v Písmu svatém. Chodit v Duchu

například znamená, že budeme žít v Božím slově, jako ryba žije ve vodě. Mám tím na mysli trvalé a hluboké studium Bible, nikoli „kurs“ biblických nauk. Měli bychom „rozjímat ve dne i v noci“ nad svatým Slovem, milovat je, sytit se jím a zabývat se jím v každé hodině svého života. A ať pak přijde do cesty našeho života cokoli, budeme všechno vnímat, posuzovat a konat v harmonii s Božím slovem, které bude pevně vryto do naší mysli....

Chceme-li těšit Ducha, musíme se skutečně ve všem podřídít Kristu. Duch je v nás přítomen proto, abychom ctili Krista, a cokoli Duch koná, vede k naplňování tohoto nejvyššího cíle. Ze své mysli musíme udělat čistou svatyni. Bůh přebývá v naší mysli, a každá nečistá myšlenka je mu odporná, jako je znečištěné roucho odporné králi. A především - musíme mít silnou a vyrovnanou víru, která přetrvá jakkoli silné výkyvy našich emocí....

Přítomnost Ducha v našem životě není přepychem, zvláštní ozdobou vybraných křesťanů, kterým se náhodně dostalo výsady být naplněni čímsi lepším a delikátnějším než ostatní. Ne, naplnění je normální stav, který mohou zažít muži i ženy kdekoli na světě. Je to „tajemství, jež bylo po věky a pokolení skryté, avšak nyní bylo zjeveno jeho svatým, jimž si Bůh přál oznámit, jaké je bohatství tohoto slavného tajemství mezi pohany: je to Kristus ve vás, ta naděje slávy“ (Koloským 1,26-27). Frederick Faber věnoval v jedné ze svých překrásných básní plných úcty Duchu svatému tato slova:

*Bezmezná moře širé, vši lásky oceán.
Cítím, jak v Tobě tonu, jsa bázní překonán.
Nesmírná, strašná síla pohybu věčného.
Jak stěsnám všechno, čím jsi, do srdce malého?*

<i>Obsah:</i>	
<i>Předmluva Cliva Calvera</i>	...4
<i>Předmluva autora</i>	...7
<i>Věčná kontinuita</i>	...14
<i>Ve slově, nebo v moci</i>	...28
<i>Tajemství povolání</i>	...43
<i>Vítězství skrze porážku</i>	...54
<i>Zapomenutý Duch svatý</i>	...67
<i>Osvícení Duchem</i>	...81
<i>Duch jako moc</i>	...91
<i>Duch svatý jako oheň</i>	...101
<i>Proč to svět nemůže přijmout</i>	...119
<i>Život naplněný Duchem</i>	...132

PODMANĚN BOHEM

Vydal Návrat domů jako svou 169. publikaci. Autor: Aidan Wiley Tozer Původně vydáno jako:

The Divine Conquest Přeloženo a vydáno se svolením:

OM Publishing

PO Box 300, Carlisle, Cumbria, CA3 0QS, U.K.

Překlad: Taťána Moravová Odpovědný redaktor: Pavel Štíčka Redakce: Alena Švecová-Koželuhová

Grafická úprava, sazba: Petr Plaňanský Obálka: CALDER: Julo Nagy Výroba: Petr Plaňanský

Tisk: PBtisk Příbram